

SPLITSKO-POLJIČKE ISPRAVE IZ XVII. I XVIII. STOLJEĆA

Milko BRKOVIĆ
Zavod za povijesne znanosti HAZU u Zadru

UDK 949.75:930.22 "16/17" Poljica/Split
Izvorni znanstveni rad

Primljeno: 25. XII. 2005.

Ove smo isprave naslovili «splitsko-poljičke» jer su izdane u Splitu, a odnose se na Poljičku župu (županiju), odnosno Poljičku Republiku. Riječ je o trideset i šest originalnih i diplomatsko-povijesnoj javnosti nepoznatih dokumenata ili isprava u širem smislu riječi iz XVII. i XVIII. stoljeća. Ponajviše su to pisma, kupoprodajni ugovori te odluke i otpisi splitske Crkve pod čijom je jurisdikcijom i Poljička Republika, ili kraće rečeno Poljica, koja su u to doba pod mletačkom vlašću, odnosno pod njenim generalnim providurima za Dalmaciju i Albaniju sa sjedištem u Zadru. Originali se tih predmetnih isprava trenutačno nalaze kod autora, a one su samo dio sačuvanog «poljičkog blaga». Izvan ovih, određeni dio poljičkih isprava objavili su razni autori, ali je najveći dio ostao neobjavljen i nalazi se po raznim pismohranama Hrvatske i inozemstva, župnim uredima, a ponajviše u privatnom vlasništvu pojedinih Poljičana. Općenito gledano, većina je poljičkih isprava pisana na hrvatskom jeziku, hrvatskom ćirilicom, odnosno bosanicom ili "glagoljicom", kako to pismo nazivaju Poljičani, pa onda jedan dio preveden na talijanski, ali ih je nekolicina izvorno napisana i na talijanskom te onda prevedena na hrvatski jezik. U našem slučaju, donesene splitsko-poljičke isprave u većini su slučajeva pisane talijanskim pa onda prevedene na hrvatski jezik. Za pojedine se to izričito i kaže, a za druge se vidi po redoslijedu teksta, pri čemu se donosi prvo talijanski pa onda hrvatski. To je ovisilo o kancelaru Splitske nadbiskupije, pod čijom su tada crkvenom jurisdikcijom, kako je spomenuto, i Poljica, koji je u navedeno doba očito protežirao talijanski jezik. Donesene isprave obrađujemo s diplomatsko-povijesnog stajališta, odnosno s općenito kronološko-povjesničarskog gledišta. Bosaničke transliteriramo u latiničko pismo, opisujemo njihove izvanjske osobine i donosimo povijesni sadržaj teksta isprava. U transliteraciji teksta pojedine riječi pišemo početnim velikim slovima, kao što su početak isprave, imena, prezimena, toponimi, pojedini važni pojmovi i slično; ponegdje razdvajamo riječi kako bi tekst bio dostupniji današnjem čitatelju, a sve ostalo ostavljamo kako je pisano u izvornicima. U pogledu interpunkcije pak ostavljamo sve kako je u izvornicima, osim što ponegdje stavljamo točku, i to u slučajevima kad je i u izvorniku stavljen neki znak koji bi po ustrojstvu rečenice odgovarao današnjoj točki. Na kraju, u prilogima donosimo i faksimile većine izvornika tih dokumenata. I ovaj rad pripada nizu uradaka o neobjavljenim poljičkim dokumentima. Stoga, uz ograničenost prostora, ovaj put ispuštamo unutarnje osobine ili analizu diplomatskih formula tih isprava, jer su one analogne analiziranim formulama u prethodnim radovima o poljičkim ispravama.

Ključne riječi: *isprave, Split, Poljička Republika, bosanica, diplomatika, XVII.–XVIII. st.*

TRANSLITERACIJA, REGESTE I IZVANJSKE OSOBINE

I.

1627., 31. XI., Split.

Kupoprodajni ugovor o imovini između Kate Franičević i Matija Marušića.

Pismo: bosanica, tekst oštećen; *papir:* 20x29 cm, presavijen napola pa onda dvaput presavijan na 8 polja, veoma oštećen i izgrizen na nekoliko mjesta; *vodeni znakovi* uništeni; *pečat* nije sačuvan, ali se spominje u tekstu.

U ime Go. amen godišća (od roje)nja Gospodinova 1627. na trideset i jedno nove(nbra mise)ca od utorka naredba peta učinjeno u Splitu u kancelariji po (gospod)inu na misto go. Nikole Justano posteno izaminan s kutrine, i gos. Nikola Kapapošo, i Marko Paladivi svidoci zvani i moleni. Di po suaki(!) način Kate kćer po. (pok.) Šimuna Vraničevića od Pojlica sada stojeći u ovomu jradu koja svakom lipom odlukom, s ovim i svakim ostalim nacinom(!) čini za bastinike suoje(!) i daje, i darije, i prodaje i oslobadja po suaki nacin Matiju Marušiću od Pojlica istoga, i čineći za dobro da Ivan jnegov brat komu obetava od sebe istoga za ereda, i bastinika suoga kupjene, i pristupjene sve jnegove zemjle, kuće, gaje, i gore, i suaku drugu stvar koja godire došo(!) di, i pristoji od razloga očina koja se naode u Pojlici od koli se mejaši naode i ovo za dvanajest groša cina tako od jni utuarjena i akordana i pogojena, koja ista izpovidi na istomu mistu da je prodaonica, i da je prija toliko jaspri gotovi, od jnega istoga kupuućega(!) na isti obrazovi rečeni ozgora čineći mu već dospitak i vikovjno smirenje za sebe bastinika, i ...(?) imati, darža(ti), uživati, i posidovati, i darovati, i (što mu d)rago učiniti kako od suoje stuari iste slobodne, i da ...(?)ujući, i osuadjaući sama sebe i poznaući kupjeno ja jne...(?)ga kje ga istoga pozna gospodara brez nijednoga uzroka ni muke, n...(?) ueć za suaršeno. Ivan Nazako kancelir od Splita vlastelskoga upisa u viru, i suojom rukom zapečati. (a tergo): Kopija od pisma Kate Franičevića.

II.

1676., 1. X., Split.

Generalni providur Jeronim Grimani naređuje da se ispita dug od 138 libara i 12 soldina na ime otkupa Ivana Zuanovića za koji je jamac Ivan Novaković.

Pismo: bosanica s arapskim brojkama; *papir:* 40x28,5 cm, presavijan napola pa na četvrtinu i osminu, slabo očuvan, na pojedinim mjestima presavijanja poderan te oštećen vlagom; *vodeni znakovi:* na sredini lista s tekстом cvijet s više latica, na vrhu u desnom kutu drugog lista slova S B.

Na 3. otopra 1676. prikazana prisv. gnu. providuru od kneza Ivana Novakovića koi iest naredio od ovoga obsluženie. Časni i kriposni čoviče imadući imati knez Ivan Novaković bio je jamac za odkup Ivana Zuanovića libar sto i trideset i osam soldina dvanaest kako se vidi od konata i od suda učignena od vašega dostoianstva od 14. augusta skoro prošasnoga i budući dostoino da bude on plaćen od ti iaspri udiglie velimo vam da po naredbi našoi činite platiti u dobri takoier i u kipu jniegovu u kipu Gargura Zuanića vlastitoga dužnika odzgor rečeni libar sto i trideset i šest i od spizi ne dopustivši mu nikakova produglenia od vrmena ili dopustivši mu koie vrime s koime mogao bi protegnuti obsluženie naredbe od ove pravde u viru od koih. Iz Splita na parvi otopra 1676. Ierić Grimani providur general i kavalier Petar Iavarina sekretario. Ja pop dom Marko Boičić izpisa iz latinske karte virno prineso u arvaski i podpisa se moiom rukom. (a tergo): Karta o(d) duga Garge (dalje nečitljivo).

III.

1686., 25. VIII., Split.

Isprava mletačkog providura Jeronima Kornera Jurju Kapitaniću o zaštiti njegovih dobara u Solinama.

Pismo: latinica (talijanski) i bosanica, potpis ukrašen okomito spiralnom i vodoravnom crtom; *papir:* 42x30 cm, presavijen napola pa onda presavijan na 12 polja, poderan i propao na mjestima presavijanja; *vodeni znakovi:* na listu s tekstem cvijet s velikim slovima B B u podnožju stabljike, na listu s registom također cvijet; *pečat:* crvenkast, utisnut i pričvršćen u donjem lijevom kutu s komadićem papira sljedećeg lista.

Mi Jerolam Kornar Kavajler po pri vedroj reublici(!) bnetaškoj provitur(!) jeneral u Dalmatiji i Albaniji čini se očito razumiti s ovom zapovidju da nikor nima činiti šćetu izumišjlenu po dobrih Jurjia Kapitanića i prikazajući nam rečeni da nečma(!) od jednih Pojličanih dohode šćetova na čudnovato dobra živinom a to jest velom i malom zato priklojnjeni mi na pravo uzdvigjnjenje zapovidamo s ovom našom da se proštijie u sela pojliška i di bude od potrebe da nima nikor pod nijedan način činiti šćetu rečenomu na jnegova dobra, ni sići dube ni jedne kakve mu godir sorti ni putovati svarh rečenih dobarh ni pomisli šćetovat a to je primišćat mejaše ni razvajlevat ograde ni pasti intradu ni druge sorti od jnegovih trav ni šćetovat na nijedan način ni činiti nijedan naj majni prejudicij na jnegova dobra, pod penu od dukat pedeset a akužaturu dvadeset odlučeni u komuru(!) splisku oliš našasta živina drobna pasući vinograde sianjie(?) livade vartle gajie i ostalo moće udijlie bit ubijieni od rečenoga gospodara al od kogamu godir inoga na ime jnegovo a velika dovesti u gradove bližjie na odlučenje od zapovidnikov od grada a šćeta kojia bude učijnena svarh dobar zgora rečenih toliko od jludih koliko od životine kojemugodir drago razumiju se bit obligani platit oci za sine i za hćere(?) a gospodari za junake i divojke toliko ima bit od svakoga obsluženo pod penu rečenu. (a tergo): Mandat od potora na Solina.

IV.

1710., 9. VI., Split.

Prijepis ugovora iz notarske knjige Frane Minalija kojim Frane Markičević daruje rođacima Marku, Matiju, Petru i Stipanu Pavličeviću svoj dio nasljedstva svoje pokojne majke Dore u selu Truše, budući da su je i oni pomagali za njezina života.

Pismo: bosanica, dobro čitljiva; *papir:* 20,5 x 29,5 cm, presavijan na 8 polja; *vodeni znak:* filigran u obliku procvjetala cvijeta (ljljljana?) ispod kojega su slova A S. Prije i poslije izjave svjedoka znak svjedoka Marka u obliku naopakog violinskog ključa, a na kraju notareve izjave o pisanju i pečaćenju dokumenta notarski znak notara Minale u obliku nepravilnog slova S na čije se dno nadovezuje otprilike položeno bosanično slovo U.

U Ime Isukarstovo Amen. Lit od jnegova suetoga porojenja 1710. na devet jujna indicijun treća učjnen u kančilariji ... spliškoj prid obrazon gospodina Jion Petra Gaudencija postovanoga izizkauča aliti izaminadua opjenoga, i prid Paulon Jlundčevićem, i Ivanom Ozretičem svidoci zvani i pisani. Jdi zivoton ispovida prid mene Vurane Minala nodara opjenoga po oblasti bnetaskoj, Vurane Markičević od pokojnoga Garjura iz Pojlic, koji od svoje voje i po svaći bojli način za se i svoje ostatke i nakon njih, da darova, i pusti dio od ereditadi od svih kolicih dobar zemaj, vinograda, kuć, virtla sto se god nahodi i jnemu pristoji i čeka od dila pokojne Dore jnegove matere, koja su u selu Trusah darzave Provincije Pojliške; a to Marku, Matiju, Petru, i Stipanu rodjakon Pauličevićen neputi pokojnoga Stipana od rečenoga sela Trus, a to za oblig i jlubau ku on Markičević ima zgor rečenomu poku. (pokojnomu) Stipanu, bi stric zgor imenovanih Marka, Matija, Petra, i Stipana rodjaci Pauličevići za budući isti s jlubauju nastoja jnegovoj pokojnoj materi dokle je u zivotu bila, a na ulastito kada je dosla bila na ubostvo, s ostalimi ine sestrami a stric Markičevića, s odlukon da isti imadu platiti svaki dug koji bi bio od rečene poke. (pokojne) jnegove matere i odgovarat dohodke principu; svukujese aliti spousesaje od rečenih dobar, a po ereditaji istoga Markičevića jnemu su se čekali i pristojali u više, i koliko da nisu se jnemu pristojali, ni od jnegova razloga bili, čineći jih od ovih (očih?) gospodare osobite da mogu darovati, prodati, afitati komu jnima drago za njih, i jnihove dice, i nakon njih, uodi stojeći na pismu i uzimjući kako je zgora Matij, i Marko rodjaci zgor imenovani Pauličevići na ime u njihovo, i Stipana i Petra znegovi (a tergo): rodjaci zgor rečeni a od istih eredi i ostatki u vike (znak u obliku obratnog violinskog ključa). Budući obe strane rekli imati sve za mirno, drago, dobro i da ne dojde an majne, obitajući se uzdarzati ni nikada pristupiti po nijedan način. (isti znak kao i gore prije potvrde, manu singu) m. s. Marka – Vurane Minali nodar opjeni s bnetaskom oblastju izvadija je od protokola svoga, pisa i podpisa i svojon bulon zapečati i potviridi. (opet znak u obliku slova S na čije se dno nastavlja otprilike polegnuto bosaničko slovo U).

V.

1711., 9. VIII., Split.

Matij Markičević s braćom Mihovilom i Ivanom potvrđuje (instrumentom) darivanje od 9. lipnja 1710. svoga oca Frane koji je poklonio sve svoje imanje Marku, Matiju, Petru i Stipanu Pavličeviću.

Pismo: bosanica s arapskim brojkama u tekstu; *papir:* 41 x 29 cm, presavijen napola, poslije dvaput presavijan na 8 polja, na mjestima presavijanja i krajevima počeo propadati; *vodeni znak:* cvijet sa slovima A S oko stabljike; na istom papiru kopija dokumenta iz 1712. (17. I.).

U ime Isusovo amen: Lit od jnegova prisvetoga porojenja 1711. indicijun četvirta u nediju na 9. agusta. Učijnen u Splitu u kančilariji prid obrazon postovanoga gosa. (gospodina) Sime Božičevića izizkauca(?) opjenoga, oudi gospoda kanonik Petar Dragolović, i dotur Vurane Danča svidoci, zvani, i moljenih. Jdi prid obrazovi kako zgora i mene kancelira ispovida isti Matij sin pokojnoga Vurane Markičevića, koji od svoje vojle i po svaki bojli način koji moze čineći na ime svoje, Miovila, i Ivana jnegove braće potvirdjuje i š kripostju ovoga istoga instrumenta potvirdiva, i pohvaluje za sebe i ostatke, i nakon njih, darousćinu učijnenu od pria pisanoga pokojnoga Vurane jniova otca s opjenim instrumentom od devet zujna tisuća sedanšto i deset pisan od gna. Vurane Minali nodara opjenoga u komuh. u istinu Marku, Matiju, Petru, i Stipanu rodjakom Pauličevićen, za riči, uzrok, i oblig kako u istomu istrumentu od svih kolikih dobar, zemaj, vinograda, kuće, virtla i sve koliko sto se nahodi, i sto se godi rečenomu pokojnomu Vurani pristoji i sto mu se pristojat i čekat moze od dila p. (pok.) Nedore(?) jnegove matere koja su u selu Trusah Provinciji Pojliškoj, obitajući za sebe i za rečenu jnegovu braću za da neće nikada, za sebe, ostatke i nakon njih pristupiti ni opriti se pod nijedan uzrok, ma imati ono za prauo virnou i drugo i ukoliko bude potriba dajući istin drounikom svu oblast, pravice što i bi Markičević s jnegovon braćon mogu pritenditi od dobar kako zgora darovanih, pusćajućih. obitajućih. molećih. M.S.M. Ivan Vuranciško Čenrioni kancelir civili od Splitsa tako moljen jest pisa, izvadi, podpisa, i zapečatih. Na deset jenara 1712. Reče Juraj Amaraniti komandadur da je u cini piruv strdu od istoga istrumenta po nacinuh u nediju. Na sedamnajst jenara 1712. u nediju. Reče komandadur da je u cini drugo navisćenje po načinu – na dvadeset i četiri istoga miseca u nediju. Reče komandadur rečeni da je u cini treće navisćenje i njzadjne od rečenoga istrumenta po nacinuh. Kancelir civili kopija.

VI.

1711., 9. VIII., Split.

Generalni providur Karlo Pizani naređuje velikom poljičkom knezu Petru Bariću da naredi vojvodi Pavlu Čotiću i Pavlu Vicičeviću da pod zakletvom kažu tko je pokrao kneza Jurja Kapitanića te da lupeži budu kažnjeni, a ako to odbiju, Čotić i Vicičević platit će kaznu u iznosu od 200 dukata i upasti u “druge veće pene u ziuot u nasu uojlu od bandizanja konopa tamniče i galie”.

Pismo: latinica (talijanski jezik) i bosanica (hrvatski jezik i pismo), izvornik na talijanskom, prijevod na hrvatski; brojke za godinu u oba su teksta arapske, providurovo ime na kraju teksta ukrašeno sprijeda spiralnom, a u talijanskom tekstu ispod i ravnom crtom; u hrvatskom tekstu notareva zabilježba odvojena kosom crtom od glavnog teksta; u hrvatskom tekstu slovo *u* upotrebljavano i za *u* i za *v*, isto tako *č* i za *ć* i za *h*, *z* i za *z* i za *ž* i slično; *papir:* 41x28,5 cm, presavijen napola pa onda dvaput presavijan na 8 polja, veoma propao na mjestima presavijanja, također na mjestu gdje je bila neka kasnija spajalica; *vodeni znak:* veoma slabo vidljiv i nerazpoznatljiv, vjerojatno su tu neka slova; *pečat:* suhi, elipsasti, utisnuti, legenda i figura u njemu nevidljiva (talijanski tekst nisam uspio pročitati).

Mi Karlo Pizani po priuedroj Republici Mnetaskoj prouitur jeneral od Dalmatie i Albanie. S uelikon tuzbom prikazanom Juraj Kapitanić da mu e jurue (prije) mnogo urimena pokredena jnegoua kuća i odneseno iz jne ueće robe i ostalih stuarih od jnegoua razloga i najde lupeza ma nemore ga poznati koi pokrede i učini mu toliku sćetu zato nepoznajući ga isti Kapitanić te (ta?) lupeze očitouase se uojuoda Paul Čotić is Poič (Poljic) i Paul Uičičević da jnim samim doslo je u znanje koi su lupezi bili koi su pokreli zgor rečenoga Jurja Kapitanića zato na instanču od istoga Kapitanića kometiemo i zapouidamo ako e tako knesu uelomu is Poič Petru Bariću da ima činiti kazati s jnihouom prisesbom sgor rečene Čotića i Uičičevića da pouide i dadu u znanje koi su ti lupezi za neka paka budu kastigani i tako ima obsluziti a nehtiući priseći isti Čotić i Uičičević upadaju u penu od dukat dui stotine i druge ueće pene u ziuot u nasu uojlu od bandizanja konopa tamniče i galie (itd.). I(s) Splita na deuet agusta 1711. Karlo Pizani prouitur jeneral. Ja Mikula Jelić po dopuscēnju mnetaskomu nodar publik iskopiah i istumačih iz latinskoga (talijanskog) u haruaski jazik zgor rečeni mandat i suoje ime podpisah (itd.). Bi (i)ntiman ovi gosposki mandat voevodi Čotićem pri svidoci ja Juraj Ujen(?) Pristav pojlički agusta na 20. 1711. Bi stiman ovi gosposki mandat Pavi Vicičeviću pri svidoci ja Ivan Vicičević agusta na 22. 1711. (a tergo): Mandat od kreje (krađe).

VII.

1729., 29. V., Split.

Generalni providur Petar Vendramin (1726.–1729.) naređuje velikom poljičkom knezu Pavi Paviću da zaštiti Ivana Kapitanića od Bilinićevih nasljednika koji ga ometaju u posjedovanju zemlje u selu Jesenice.

Pismo: latinica (talijanski) i bosanica s ponekim latiničnim slovom (npr. u prvom retku providurovo ime) i arapskim brojkama za dan i godinu datacije; *papir:* 40,5x29,5 cm, okomito presavijen napola pa onda dvaput presavijan na 8 polja; *vodeni znak:* cvijet sa slovima V A S ispod stabljike.

Da Noi Pietro Vendramin...¹ Od nas Petra Vendramina po privedroj repupličiči(!) mletaškoj provitura jenerala od Dalmačie(!), i Albanie vami Pavi Paviću knezu velikomu od Pojic(!) zdravje, a posli vidićete ovu šupliku ištance Ivana Kapitanića za da bude postavljen na uživanje, i poses od jedne zemjle postavljene u selu Jesenic odsujenumu od te parve pravde, koja zabrajnena mu je od ostatkov Bilinića, prema našim mandatom, zalivam(!) naslajnamo da usilujete iste ostatke da imadu ostaviti istu zemjlu, ako su takove istancie iziskujući tako svaki razlog, i pravda. Ufanismo da ćete ispuniti naše naredbe, i želimo vam dobro. Split na 29. maja 1719. Petar Vendramin prov. jene. (a tergo): Mandat Bilinićem.

VIII.

1730., 3. IV., Split.

Prijevod izjave don Jure Bartunovića s talijanskog na hrvatski; u njoj izjavljuje da mu nije poznata nikakva providurova naredba, a kad je primi na znanje, onda će je potpisati.

Pismo: bosanica; *papir:* 20,5x28 cm, presavijan na 8 polja, mjestimično oštećen; *vodeni znak:* dva prekrížena ključa.

Kopja izvaćena od libra estra ordinarija od ovoga godišća u ovoj kančilariji civiloj(!). U Splitu na 3. aprila 1730. Dojde u kančilariju gospodin don Jura Bartunović koji činim na svoje ime i od interesani se govori dana došaće(?) od gospodina (precrtano: inerala) providura jenerala razumi služit se od negovi razlozi svarhu mandata poštovanoga jenerala od oni dneva koji je bijo intiman i čini dva diorčiarčičiuna(!?) neka u koje vrime ne može bit kaštigan od neobslužena prem da nezna ono što govori za buduć da nisu ji pustili izvadit kopju samo buduć došlo na uši da na istanciju od Ivana

¹ Tekst je i ove isprave pisan prvo talijanskim pa onda hrvatskim jezikom, što znači da je i ona prevedena s talijanskog na hrvatski.

Kapitanića jest bijo intiman od jednoga težaka i sada je na znane od zgora govorenoga koštituta kada bude se dat na znane učiniće podpis. Ja konvitur Jivi u splicke virno istamači(!) na rvacki. (a tergo): Kopja o interes z don Jurem Klonibatovićem.

IX.

1730., 31. V., Split.

Providur Sebastijan Vendramin (1729.–1732.) poziva Ivana Vidatovića i Matija Kolimbatovića zbog tužbe Ivana Kapitanića.

Pismo: original latinicom (talijanskim jezikom) još jedanput i prijevod na hrvatski, a pismo bosanica; papir: 21x29 cm, presavijen napola pa na 4 kvadratića; vodeni znak: dva filigrana koja predstavljaju djetelinu, a u lijevom se kutu nalazi još i suhi pečat s nečitljivom legendom. I u talijanskom i u ćirilicom tekstu ispod potpisa okomito i vodoravno spiralna crta. Talijanski tekst veoma nečitak.

Mi Šebastian Vendramin po privedroj Republici Mnetadžkoj providur jeneral u Dalmaciji i Albaniji. Na istancu Ivana Kapitanića zapovidamo da pozvan ima biti u kipu ako se moći bude ako li ne na kuću(?) niovu običajnu Frane Vidatović Ivan, i Matij Kolimbatović da u termin dnevi šest ima prići u našu kančilariju, i pristojle naše za viditi riuan(?) mandat od ni izvajen suprotiva rečenom Kapitaniću toliko ima obslužiti pod penu (znak u obliku violinskog ključa). Split na l.a. (31.) maja č.o.l. (1730.). Šebastian Vendramin pri Mati uci... (a tergo): Bie proštiven ovi pozov Vrani Vidatoviću i Klonibatoviću prošti ga ja dom Ivan Duraković na a. (1.) juna č.o.l. (1730.). Ovo su karte od baščine što smo kupili u Vraničevića.

X.

1732., 2. V., Split.

Dominik Franceško Zane upozorava Petra i Tadiju Franičevića da ne smiju dijeliti Marinovićevu ostavštinu dok general ne donese odluku na njegovu tužbu.

Pismo: bosanica; papir: 20,5 x 20 cm, presavijan na 8 ili 10 dijelova; vodeni znak: slabo vidljiv, ali se nazire ptica (orao) na grani. Na rubu desne strane lista vidljiv trag pečata.

Poši. (poštovani) Petre i Tadia Franičević. Čudim se da mi niste dali na znanje da je umrao Marinović budući i vi dilnici onoga što je on krivo ostavio za crikvu. Zato ćete ponit ovu knjigu koja od mene gre knezu velomu da nima prisudit niedne stvari zašto pravda visi prid priuzvišenoga jenerala. I priporučite da sve plode i voća skupljena budu stavljena u suranu u treće ruke dokle bude rasudjeno. I nemojte s maćnim učiniti. I pozdravljam vas. Imajte var varhu toga da nebiste vi štogod patili zašto ću ja pisat

jeneralu da sve škode gredu na ime vaše. Dominik Franceško Zane muš Elene Franičevića. Iz Splita na 2. maja 1732. (a tergo): Da se da poštu. (poštovanu) Petru Franičeviću i Tadiji. Ovo je za baščinu u Primorje knjiga.

XI.

1739., 23. I., Split.

Splitski nadbiskup Anton Kačić poziva nekog neimenovanog svećenika da se prihvati župnikovanja u župnoj zajednici Podstrani i neka dođe u Split na potvrđenje.

Pismo: bosanica, s arapskim brojkama za dan i godinu; papir: 14,5x20 cm, na desnoj strani na jednom mjestu krivo odrezan, presavijan na 9 dijelova; vodeni znak: velika slova A P.

Poštni u Gnu. Selo od Podstrane nie domad obralo svoga kurata, zašto redovnici od mista imaju svoje zaprike. Mi želimo kako i oni prose da ji vi služite za ovo godišće, u(z)dajući se da ćete nam zgoditi u ovu stvar, i da ćete oni puk utišiti, čekajući vas na potvrdjenje, i da ste zdravo. Iz Splita na 23. jenara 1739. Anton aribišup.

XII.

1741., 22.(?) II., Split.

Opći vikar Didak Manola piše neimenovanom u svezi pomoći oko ispovijedanja. U istom dokumentu zabilježba o primitcima i dugovima za 1760. godinu.

Pismo: slabo čitljiva bosanica, tekst oštećen; papir: 18x19,5 cm, presavijan na nekoliko polja, u lošem stanju, oštećen i okomitom crtom presavijanja poderan napola.

Poštni. u Gnu. vi slidivse(?) služiti ti puk, dilujući mu kako kurat s. sakramente, a pošljite na izam d. Jurj(a) (K)lonobatovića, ako podroban bude za izpovid dasmo vam ga za druga, akoli ne, ištite vi drugoga. Naredićete od naše strane d. Stipanu Radiću da pod s. posluhu ostavi se ulagat u stvari crikvene ako neće da se na jnega tužimo priuzvišenima inkvižiturimi, i činimo ga pozvat u Zadar za jnegov neposluh, a za ono što je vami čast izgubio, pošlite nam u kancelariu svidoke, umićemo ga ukrotiti i pedipsam prem da mi se ne govori; i daste zdravo. Iz Splita na 22(?) febrara 1741. Vaš od sarca jlubeznivi Didak Manola vik.(vikar) opć. (općeni). Na ovoj karti dug Mandića Mate z braćom Mandića. Mandića(!). Na 2. marča pokle se dospi misa prošti izprid otara pr(i)d svim pukom ja kurat don Jura Kapitanić. (precrtano): Dato bačve kaja(?) 16 imalo više. 1760. agusta na – 7. Ovo neka se znade kako po(go)di vino s Matom Mandićem i s Petrom Šilovićem i z Družejlom iz Docca svako barilo po jlibara – 32. Isti dan odagnaše vina kaba – 6 posli Mate boce + 4 Mate odni bocu + 1 ovu plati zatim Mate odagna kaba

– 4 i tri oke što biše odnija Petrićević prija. Još Mandić boca – 20 Jure Bulić barilo – 1 Marko Šarić barilo i po još Mate barila – 2 još barilo – 1 suma usve barila – 7 i oke 3 još vina odni boca – 6 još bocu – 1. Čotiću boca – 6 oke – 3. 22 i li. – 4 ostade dužan 21 – 6, 4, 10 barila 2 boca – 22 g. 6. Jurju Veliću za šenicu boca – 7 i oku. Učini konat i osta Mate dužan groša – 7 i gazeta – 8 i soldin još za jablan suviše libara 12 luka (Luka?) i pišem na ovoj karti naprid i zato ovde prikriži. Vino Dočani do(m) Mijovija Marčelić. Mandić doni za vino groša – 9 i libara – 8. Posli ja (poslija?) doni groša – 5 i libre – 2 to je usve groša – 15. Još primi sira librica – 19 i po unca suviše svaka librica po gazeta – 5. Dado mu vina bocu staroga. Učinismo konat i osta dužan još imade dati Mandić za vino groša – 7 i soldini 17. Za jablan libar – 12 Luka moji bi odnesen knezu Juri a Luka jamac i bi nož u tutiji i da mu na viri da će platiti i ne plati od ovoga primi libru – 1 o Pavla Kolinbata. Matij Tadin moli me da odbijen libru negovu.

XIII.

1742., 15. IX., Split.

Mletački generalni providur Jerolim Querini (1741.–1744.) naređuje velikom poljičkom knezu Marku Bariću da mu pošalje prijepis neke sudske odluke između Marka Kapitanića i vojvode Marka Marčića.

Pismo: bosanica i latinica (talijanski), dan i godina u glavnoj dataciji arapskim brojkama, na kraju zadnjeg i predzadnjeg reda osnovnog teksta nalazi se dvaput notarski znak, pred providurov potpis stavljena spiralna crta; *papir:* 40x29 cm, presavijen okomito napola pa onda dvaput presavijan na 8 dijelova, požutio i u veoma lošem stanju, na nekoliko mjesta i na sredini propao pa je na tom mjestu i tekst oštećen; *vodeni znak:* na prvom listu oštećeni cvijet, na drugom se ne može vidjeti jer je skoro potpuno uništen od stvorene rupe na njegovu mjestu; *pečat:* utisnuti, suhi, elipsasti, promjera 2,5x3,5 cm, vidljiva lavlja glava i neki drugi nerazpoznatljiv sadržaj; talijanski tekst nisam uspio transkribirati.

Pošti. i pojlubjeni naš. Budući bile dignute knjige od apelaciuna 21. maja 1741. još pod priuzvisenim gosn. jeneralom prošasnim Kavali od Marka Kapitanića svarhu šentencie kriminale simo tamo učijnene za vojvodu Marka Marčića, i na jnegovo pitanje, koje pokle su bile prizentane vami Marku Bariću knezu velomu od Pojlic nikad nisu bili od vas poslani nami ni ta šentencia apelana, ni proces, svarhu kojega knez koji je bia prid vami Petar Sinovčić s glavari učinio je istu šentenciu. Zato na pitanje rečenoga Marka Kapitanića govorimo vam da nam imate poslati pod vašima knjigami i pečatom kopiu od iste šentencie i svega procesa čineći pozvati rečenoga vojvodu Marka Marčića za da u termen od dana trideset po pozovu imade se prikazati prid (naše) pristojle za viditi rizati istu šentenciu sa... (pro?)cesom i kako bojle (notarski znak). Daržaćete sve viseći po zakoniu, i da ste zdravo u viru (notarski znak). Iz Splita na 15. šetembra 1742. M. p. s. m. Jerolim Kverini prur. jeneral. Petar Paleokapa kančr. j. priuzva. g. Bi prikazana ova zapovid prisvitloga i priuzvišenoga gna. jenerala Marku Bariću knezu od

Polic koju učini oznaniti i intimat vojvodi Marku Marčiću po ovćenomu pristavu poliškemu Tomi Bešliću na 14. otonbra 1742. (a tergo): Poštu. i pojclubjenu našemu gosnu. knezu velomu od Pojlic. (slijedi talijanski original).

XIV.

1743., 18. VII., Split.

Knez Ivan Novaković piše sinu, knezu Peri Novakoviću u svezi s nekim računima.

Pismo: bosanica; papir: 29x20 cm, presavijen napola, a onda presavijan na više polja, u lošem stanju, počeo propadati na krajevima i na mjestima presavijanja; vodeni znak: kružić iznad kojeg je neodređena figura, nešto nalik kakvom kukcu ili modernom projektilu.

Pozdrav mgo. p. gonu. knezu Peri Novakoviću i svim od mgo. p. kuće navlastito momu unuku Anti toliko vas pozdravlja i vaš pobratim. Ja sam primija vašu knigu i razumija što mi pišete pišite vojivodi poradi šenice da nastoji što se more pri i pišite vojivodi da smo se vele mislili da nam nisu poslali koju jaspru za spize zašto neka zna da smo se do sada udužili tri cekina zato neka naplati od sesančija(?) i pošale a od višana nije potriba ništa i neka vojivoda zapovidi onim kapunarom neka koji su izbrojili arache prez nas neka šalu rečevude i koji nije namirija neka nosi rešt u dile za godišće pasano kneza Marka i jušite onu košulu ali je nemojte prostrizati nego je pošlite doli i juzanu rakas i žito prinosite guvnu i pazi da se ne učini šćeta. I(s) Splita na 18. luja 1743. Ivan Novaković knez vaš otac.

XV.

1745., 5. X., Split.

Ive Furiozović piše neimenovanom prijatelju u svezi s nekom pošiljkom.

Pismo: bosanica, lako čitljiva; papir: 28x19 cm, presavijen napola pa onda presavijen na četiri polja, dobre kvalitete i dobro očuvan, na donjem desnom kutu ostao neodrezan komadić od matičnog papira; vodeni znak: u desnom donjem kutu položen cvijet trolista djetaline s velikim slovima E (lijevo) i B (desno).

Prisvitli gosne gospone. Zamiulaje (Čamiulaje) zuti (čuti?) u postegliu (poštegliu) i primio sam vasu knigu, u kojoj razumi da čiete poslati gosu: Mazoru od Provinzie zetiri paršuta i ova da čiete poslati šuboti(?), ali vam u nedigliu daje vam na znanje kako u petak priuzviseni zeneral dali se put Zadra, neg vas molim i od moje štrane da bište ...(?) poslali ove 4(?) paršute gosu: Mariziću, koemu sam priporuzio da mi posle u Zadar. Zeli vam od Gosa: Boga zdrauglie, i da šte zdravo. U Šplitu na pet otonbra 1745. Vas prial. i sluga Ive Furiozović.

XVI.

1746., 20. V., Split.

Knez vojvoda Anzul Trevizan piše velikom knezu Poljica u svezi s braćom Manzunović.

Pismo: bosanica (hrvatski) i latinica (talijanski jezik), unutar teksta arapske brojke, na kraju teksta okomita i vodoravna spiralna crta; *papir:* 19,5x28 cm, presavijan na 8 dijelova, na dva mjesta gornjeg i donjeg ruba izgrizen; *vodeni znak:* slabo vidljivi cvijet.

Izpis izvadien od druge karte prilične ovoj ka se naodi u rukam Jerke Lozić rečene Zilić iz Provincie Pojiške. Postovani gne. kneze Veli. Evo mi e zapovidjeno od priuzvisenoga gna. avogadura na istanciu od braće Manzunovića i ostali partenikov koliko ćete izvidit u ovu kopiu od knjige nami poslane od istoga priuzvisenoga gna. avogadura za jniovo ispujnenje. Zato priporučijem vasemu ispunomu razumu za da činite knjigu rečenu u svemu i po svemu obsluziti, i ispuniti od Bare udovice pokoj. Nikole Bilinića, ili Tomasevića, i od Jerke Žilića, i od svakoga drugoga koi bi bio imenovan od braće Manzunovića i ostali partenikov, čineći svakomu intimati i oznaniti iste knjige, staviv si penu, i čineći pozvati kako u jnimi čekati ću vase odgovore od svarsenoga ispujnenja recenik ispujnenja recenik naredba nazivajući vam svako dobro. U Splitu 20. maja 1746. Postmu. gnu. knezu velomu od Pojica – Anzul Trevizan knez vojv. (a tergo: slijedi talijanski takst).

XVII.

1746., 9. IX., Split.

Generalni providur Jakov Boldu (1744.–1747.) naređuje velikom knezu poljičkom da zapriječi udovici i nasljednicima vojvode Jerka Cvitanovića zaposjedanje dobra pokojne Jele Martinis jer na to imaju pravo samo braća Kambelovići.

Pismo: latinica (talijanski jezik) i bosanica (hrvatski jezik), izgleda da je original talijanski tekst s kojeg je preveden na hrvatski, pisan bosanicom; *papir:* 38x28,5 cm, presavijen napola pa onda presavijan na još 8 polja, propao na krajevima, mjestima presavijanja i na mjestu gdje je bio pečat; *vodeni znak:* na prvom listu u lijevom donjem kutu cvijet u podnožju omeđen velikim slovima G B, na drugom listu okrunjeni dvoglavi orao raširenih krila; pečat: utisnuti, suhi, jajoliki pečat s likom okrunjenog lava s još nekim ukrasima; i latinički i hrvatski bosanički potpis ukrašen sprijeda spiralnom, a ispod ravnom crtom, talijanski nečitak.

(Na drugoj strani prvog lista): *Od na(s) Jakoba Boldu privedroj Republici mletačkoj providur jeneral u Dalmaci(!) i Arbaniji vami knezu velikom od Pojlica pozdrav a zatizim budući vam narejeno s parvašnjim knjigama našiem od 2. lujlia*

prošasnoga u oblužejne osobite vojle priusvia. avogadura u Mlecih u knjigam jniovim od 23. maja prošasnoga da nima se dopustit pokojnomu sada vojvodu Jeri Cvitanoviću ulagati se u dobra razloga pokojne knegijne Jele Martinis, dali jih pustit u svu slobodu gospode braće knezov Kambelovići, začuli smo š čudom da ste vi propustili oblužit ih; zato hotijući mi da budu ispujnene zapovidi priusviša. avogadura i tolikojer karike naše zapovidamo vam s osobitim načinom da nimate dopustiti eredom i udovici rečenoga Cvitanovića uložiti se ni staviti ruku u rečene dobra ni u vrute, dali narediti po najžešći način težakom i onim koji težu rečene zemlje i dobra da nimadu zapoznat druge gospode nego zgor imenovane, budući da jnima po zakonu se pristojaju, i oprićete se s jakošću vašom svakom posijlu, koje bi tili učiniti rečeni eredi i udovica i nećete dopustiti kada se budu vkarcavat vruti i intrada niedan drugi brod nego samo oni gosde. knezov braće Kambelovića. Toliko ćete vi ispunit, i ako nebudete oblužiti vi ćete bit stisnuti platiti sve od svoga, o svem šaršbe karike naše, i Bog vas čuva. U Splitu na 9. setembra 1746. Jakob Boldu providur general. (a tergo): Mandat od Kanbelovića suproč Odanoviću.

XVIII.

1750., 30. I., Split.

Don Petar Manzunović moli kneza Petra Novakovića da mu upiše neke svjedoke na dokument koji šalje i da ga posjeti o pokladama ili na početku korizme.

Pismo: bosanica, arapske brojke za godinu datacije dokumenta, tekst oštećen; *papir:* 38x28 cm, presavijen napola pa onda na 9 polja, na nekoliko mjesta izgrizen, oštećen i propao, čime je i tekst oštećen pa se nekoliko riječi ne može uopće pročitati; *vodeni znakovi:* na listu s tekstem cvijet kojemu je ostala samo stabljika u čijem je podnožju slovo B, a na listu bez teksta nakičeno koplje s trolistom djeteline na jednom šiljku.

Prisli. gne. i gospru. moj dostojni. Misli sam da ću imati sriću sastati se s vašim prim. gospos. i razgovoriti se pri Splitu čiča n... osobiti stvari zašto nimam ikoga s kime mogu(?) govoriti i prikazati otvoreno moje sarce nego vami molim vaše gvo. ako biste došli ovi Poklad dostojati se doći do moje kuće, ako li ne dojete (doćete?) ovi Poklad nadam se da ćete doć počelu Korizme bilo bi mi veoma i pod puno drago da biste došli. Dajem vam na znanje kako smo dobili oču reć ispunili pravdu u Mleci od Žilića i ostali da imadu povratiti sve što su odnili i bija je ufaćen Žilić i pustilismo ga na piezariju. Imamo ovo pismo koje je učinilo vaše gvo. i šajlemo ga vami da mi učinite jubav zapisati u gnemu svidoke ki su vam kazali ovo što se naodi u ovoj karti ovo će ovdi biti prikazano a neće gori zašto je ovdi naredba. Ja sam sve kod kuće ako biste tili taku jubav učiniti i dostojati se doći doli bija bi pečat jubavi vaše ne moga dostojanstva toliko vas molim. Primićete (prinićete?) četiri papregnačića što ćete uzeti za rakijom. Svi skupno pozdravljamo vašu gosvu. i pošnu. obitulu i gospoju knegijnu imajte ...t i primit bilig moje jubavi ku želim. U Splitu 30. jenara 1750. Vašega prisga. i poštga. gva. I molim vas

poslati mi natrag po istomu kumparu Jakovu kartu i Gn. Bog bija vam u pomoć. Ponižni i umiljeni sluga d. Petar Manzunović. (a tergo): Prisivitmu. i poštmu. gnu. dost. gnu. knezu Petru Novakoviću u Čažin Dolac.

XIX.

1757., 1. I., Split.

Ženidbena dispensa i nalog za vjenčanje neimenovanih mladenaca. U istom je pismu i odgovor da bolestan redovnik ne može misiti izvan crkve, pa stoga nije obvezan ni misiti dok ne ozdravi te ako nema patrimonija, ostaje izvan zakona jer je prevario Crkvu i redio se bez njega.

Pismo: bosanica i latinica (potpisi na kraju); *papir:* 14x20 cm, presavijan na više polja, počeo propadati od dotrajalosti; *vodeni znak:* slabo vidljivi cvijet sa slovom A u podnožju stabljike.

Poštni. u Gnu. Budući dispensani bili od rodstva po karvi u treće s jednu stranu, a u četvrtu z drugu Stipan pok. Jurja Paveškovića, i Lucia kćer Miovila Pirića, oboje iz Naklica te vaše parokije, učinićete u tri slideća svetaččna(!) dneva običajna napovijdanja za jniovo vinčajne, i ne odkrivši koju drugu zapriku oliš gori rečene, od koji dispensani ostaše, združićete ji zakonito u s. matrimonij. Oblast s. misu govoriti u kuću nemadu nego samo biskupi, i varsni redovnici s dopušćenjem s. oca pape, zato stari misnik za kojega pišete ako k carkvi doć ne može, nek se sustavi govorit je dokle z dobrimi vrimeni bude mogao dolaziti; ako paka patrimonia zadovoćna(!) nejma, obustavćen(!) je od zakona, buduć Crikvu privario redivši se brez jnega. Toliko vam za odgovor, i da ste zdravo. Iz Splita na 1. jenara 1757. Vaš od sarca jlubeznivi Matij Boghetich Vikarij Opchicni. D. Juri Capitanich Curato de Tugare. (a tergo): Despenza po. Stipana Paveška. I kazan je koji redovnik nima patarmonija privarija Carkvu ostaje bredan.

XX.

1757., 10. IV., Split; 1759., 13. I.

Generalni vikar («namistnik općeni») i auditor (crkveni sudac) Bartul Zeni auditor daje upute župniku Tugara, don Juri Kapitaniću, u svezi s vršenjem službenih crkvenih poslova. Popis dugova i računa.

Pismo: bosanica s arapskim brojkama za jednu godinu (1757.), prije bosaničkog potpisa isti na latinici s notarskim znakom; *papir:* 28,5x20 cm, presavijan na 9 dijelova, požutio od vlage, odrezan desni donji kut gdje je bio pričvršćen pečat od kojeg je ostao samo trag s posebnim komadićem papira, zalijepljenim na matičnom; *vodeni znak:* nečitljiv.

Poštni. u Gnu. prikazali su se ovdje d. Stipan Radić i žakan Bežlić koje za sad opravismo ali svidoci u vašem listu imenovani još nisu u kancelariju dolazili. Neka d. Nikola Radić prikaže svoju patentu potvrdiće mu se oblast od izpovidi za blagoslov od počla(!) nećete se služiti drugoga libra oliš rimskoga rituala. Odrishićete one ki se lani ne izpovidiše, istom da su odrišenju podobni, i da ste zdravo iz Splita na 10. aprila 1757. Vaš od sarca počlubjeni Bartolo Ab. Zeni uditore generale (v.r.), Bartul opat Zeni uditur i namistnik općeni.

1759. jenara – na 13. Ovo neka se znade što se stimaje zemlja Gargurinovića na Dubravici na Dbravici(!) rozak dužine – 10 a širine rozak, – 4 i aršina – 2 i po. U Semejlinu širine rozak Antona – groša – 3 i li. 1759. neka se zna što dajem za zemlju Gargurinovića. Antonu Baričiću li. – 33 Bariši libara – 8 i po Ivanu Gargurinoviću petica – 20 Luka mali odni libara – 6 prikvitati Baričića groša – 8. suma usve groša 19 i gazeta – 15. Dado danas groša 20 majne gazeta – 15. Suma usve što dado groša 40 majn(e) jedan. Suma usve dado Gargurinovićem s onu groša – 8 što prikvita z Baričići, groša – 40 majne jedan i još suviše arač ki se učini. Ki su jili u arču s moje strane – stric Luka Anton i Vušta to su usve – 4. S nijove strane Ivan Petar i Luka i Marčela to su usve 4 zapada ji libara – 6. Ja i dom Ivan, skonta Vušta arač suma usve libara – 12. Na 17. vebrara 1759. Današ (danas) dado Petru Gargurinoviću libara – 13 i to u zemlju ka je ostala što nije stimano ni u pismo stavljeno. Na 10. aprila 1759. Ivanu i Marku braći i Luci sinovcu Gargurinovićem dado u Vartle i di još bude stimano kako i Petru dado groša – 4 majne libru – 1 petica – 12 i ga. – 6 to je kako zgora usve gro. – 3 i libara – 9 konta se samo jedan put. Poštovanomu gnu. ... Poštovanomu u Kmelinu (Semelinu?) pošto. gnu. Poštovanomu u gnu. d. Jurju Kapitaniću kuratu u Tugare. 18 i libara – 5 i gazeta – 5 q 14 dado libara – 6.

XXI.

1760., 13. XII., Split.

Matij Bogetić, auditor u Nadbiskupskoj kuriji, obavješćuje neimenovanog da je Mandalina Kapetanić razvrgnula zaruke sa zaručnikom pa neka vrati poklone.

Pismo: bosanica i latinica (potpis) s arapskim brojkama za dan i godinu u dataciji; papir: 13x20 cm.

Pošni gne. zaprika koja biše notana u ovoi kancelarij(i) od kneza Bečića suprot Mandalini ćeri p. Marka Kapetanića danaska je bila razrizana budući da divoici nije ugodan momak Bečić, a bilo je odsučeno da varne natrag dare koje prijala ali Mandalina govori da dari nisu u ne nego da su u vas; daklen vratićete i rečenom Bečiću nemogući ona daržati budući da se odrekla rečenoga zaručejna toliko ćete obslužiti koliko je pravda naredila. (precrtano: i dajemo vam naš blagoslov) I ostajem navišćujući vam svako dobro. Iz Splita na 13. decen. 1760. Mattiy Boghetich auditor opchieni.

XXII.

1761., 19. I., Split.

Don Franjo Petriš umjesto nadbiskupskog kancelara javlja nekom župniku da je Matij, sin Ivana Grgurinovića, dojavio zapreku vjenčanja Ivanice, kćeri Mihovila Pirića.

Pismo: bosanica s arapskim brojkama za dan i godinu datacije; papir: 13,5x 20 cm, presavijan na nekoliko polja; vodeni znak: cvijet.

Poštni Gne. Matij sin Ivana Gargurinovića notaje zapriku u ovoi kancelarij(!) Ivanici ćeri Mihovila Pirića o te župe vam se daje na znajne da oteći se vinčati biti će joi zabrajneno (ovo?) i navišćujemo vam dobro. Zgor rečeni Matij daje slobošćinu istoi Ivanici kad mu frati(!) jnegove dare. Od Splita od kancelarije arki. (arkibiskupove). Na 19. jenara 1761. D. Frančeško Petriš na misto kancelira.

XXIII.

1761., 21. XII., Split.

Arcidakon Petar Riboli, generalni vikar (»vikari općeni«), daje dispenzu za vjenčanje Ivana Novakovića i Kate Radelić bez napovijedi, ali i bez javnoga pira.

Pismo: bosanica, papir: 14x20 cm, s lijeve strane neravno odrezan.

Poštni. gne. Budući zdvignute sve kontradičiuni koje su bile u ovoi kancelarii protiva Ivanu sinu kneza Matia Novakovića i Kati ćeri p. (pok.) Matia Radelića iz Sitnoga, i budući mi zakonito poznali jniovu slobod po svidochi virni, dispensali smo sva tri napovidanja za uzroke nami prikazane, i od vrimenta zabrajnena, tako da ako budu uvizbani u nauku s. vire združićete i(h) u s. ženidbi, zabrajnujući svako svitovno vesejle, i da ste zdrav. U Split od kančrie. (kancelarie) arčibve. (arčibiskupove) na 21 dečembra 1761. Petar Riboli arčižakan i vikari opni. (općeni).

XXIV.

1766., 15. XI., Split.

Obavijest Nadbiskupske kurije župniku sela Naklice da su Mande, kći Mihovila, i Matija Grgurinović razvrgli zaruke te se potonji može vjenčati, ako nema neke druge zapreke, s Mandom Mekinić iz sela i župe Gate.

Pismo: bosanica s potpisom na latinici i arapskim brojkama za dan i godinu u dataciji, iza potpis notarski znak; *papir*: 14,5x20 cm.

Postovani u Gnu. Budući Mande ćer Mihovila Pirića digla kontradicijun suproć Matiju Gargurinoviću oba iz sela Naklice od te vaše župe, vi učinićete tri napovidaćna za ženidbu Matija rečenoga s Mandom ćeri p. (pok.) Matija Mekinovića iz župe sela Gate, i neodkrivise koja zakonita zaprika, odpusćjatiće ćnemu viru od ćnegove slobosti, i navisćećna, i da ste lipo zdravo. U Splitu iz naše parvost. kanč. na 15. novem. 1766. Pojubieni u Gospodinu d. Alessandro Anton Tomaseo Anditur(et cetera). (a tergo): Napovidite ove u ovoj knizi, i tako vajla na Gospu i u drugu nedijlu, ako ćete vi poći u Dolac aribiskup je u Trogiru, ja ću odmaknuti ova dva dni ne poći, je da do(bri Bo)g u pomoći...

XXV.

1767., 10. X., Split.

Dispensa za dvije napovijedi Jakovu Bulić i Ani Barić za vjenčanje dan poslije jednog napovijedanja.

Pismo: bosanica, potpis latinicom; *papir*: 13x20 cm, presavijan na 6 polja, odrezan nakon pisanja teksta; *vodeni znak*: slova A B; monogram pisara.

Postovani u Gnu. dispensali smo dva napovidać(j?)na z ženidbu Jakovu sina p. (pok.) Petra Bulića, i Anne ćeri p. kneza Marka Barića oba iz vase župe; vi zato učinićete jedno napovidać(j?)ne za sva tri i ne odkrivsi se koč(j?)a zakonita zaprika, združićete ć(j?)ih u s. matrimonju sutra dan po p(n?)apovidać(j?)nu, ako budu uvizbani u nauku karsćjanskomu, i da ste lipo zdravo. U Splitu iz nase parvost.(olne) kanc.(elarije) 10. otobra 1767. Pojubieni u Gospodinu Alessandro Anton Canunick Tomaseo Anditur i Namistnick Opcieni. (a tergo): Despenze za vićanje.

XXVI.

1767., 11. X., Split.

Nadbiskupska kancelarija javlja nekom župniku da je Petar Lolić javio zapreku vjenčanju Ane, kćeri pok. Marka Barića.

Pismo: bosanica s latinskim potpisom i arapskim brojkama za dan i godinu u dataciji; *papir*: c. 14x20 cm, s lijeve strane krivo odrezan nakon ispisivanja teksta, presavijan na nekoliko dijelova.

Postovani u Gnu. Obustavićete vincaćne(!) Anne ćere p. (pok.) Marka Barića, jere u danasćni(!) dan postavćelena(!) jest u ovoj kancelarići zaprika suproč ćnoj(!) od Petra Lolića iz Sitnoga, i daćete nam odgovor, i da ste lipo zdravi. U Splitu iz naše parvost. kanc. na 11. otopra 1767. Oznanićete i rećenu Annu od te zaprike. Vas gliubeznivi Ivan L.(Luka) arcibis.(arcibiskup).

XXVII.

1767., 26. XII., Split.

Odobrenje splitske prvostolne kancelarije za vjenćanje Stipana Jakovića sa Šimom Kastelan nakon dviju napovijedi, koje vrijede za tri ako se ne dojava kakva zapreka.

Pismo: bosanica s arapskim brojkama za dan i godinu pisanja potvrde; papir: 18,5x11,5 cm, neravno odrezan; vodeni znak: ptica unutar krućnice.

Postovani u Gnu. Ako su sva mirna, kako pićete, ućinićete dva napovidajna koja će slućiti za sva tri u dvi svetkovine za ženidbu Stipana sina p. (pok.) Matija Jakovića iz vase župe i Šimu ćer p. (pok.) Ivana Kastelana iz Zakuća, i neotkrivsi se zakonita zaprika, alli(!) se tko ne ćjavi(!) suprotiva, poslaćete viru kuratu od Zakućca da neka ćih(!) moće zdrućiti u s. matrimonju, i daćemo vam nas blagoslov. U Splitu iz nase parvost. (parvostolne) kanc. (kancelarije) na 26. dećembra 1767.

XXVIII.

1769., 13. XII., (Split).

Kancelar Splitske nadbiskupije traći neke podatke o Jurju Ozretiću kako bi mu se moglo izdati dopućenje za vjenćanje. Na poledini popis novca blagajne bratovštine Blaćene Gospe u Truši za god. 1781. i zabiljeća o prihodima Krasnoga Doca za god. 1774.–1775.

Pismo: bosanica, potpis latinicom, za dan i godinu datacije arapske brojke; papir: 19x18,5 cm, presavijan napola pa na 6 polja; tekst s prihodima prekrizen.

Postovani u Gnu. vi ste nam poslali viru od napovidajna, i od karsćejna Jurja sina p. (pok.) Ivana Ozretića, alli(!) ne pićete nam koliko je vrimenta da se od kuće odilio, i u koje vrime odilio se iz Dalmacie put krajlestva od Napoli. To dakle čekamo, i dajemo vam nas blagoslov. U Splitu iz naše parvost. kancć. na 13. decembra 1769. Vas gliubeznivi Juraj Ozretić. Vosak groća – Konat od pineza bratimi B. G. u Truša odi 1781. na 15. maja tajliri od Petrića – 6 ćini groća 14 i libre – 4. Pri nas gro. 18 i libre – 4 i gat. – 6. Suma usve ćini groća – 32 i libara – 8 i gat. – 6. Iz ovoga kala(?) tajliri libre – 4 pri

Petriću libara – 6 pr(i) Ivanu Varoškom groša – 7 to čini groša – 8. Još za arač groša – 7 i libre – 3 i gazete - 2. Ostaje pri nas groša – 16 i libara – 5 i ga. 4. 1783. luja na – 8 učin(i) konat i strati se poslija groša – 3 i gazete – 4. O(s)taje groša – 13 ilibara – 5. Pišemo da se znade kroz dodak na Krasanu Docu z Bulići: 1. godišće bi mi rečeno da rečem mise i reko. 2. godišće dasmo Antonu Tadinu tako reče Jure Balić. 3. godišće dolazi šestakina ječma ni data. 4. godišće dolazi šestakina prosa ni dana. Sada na 1774. dolazi šestakina ječma i malo štokod više ni dano a rekoše da ga je usve varičaka – 19. 1775. luja na 20. ovo godišće bi šenice usve varičaka – 31 i još okolo šestakine. Buliće dolazi šestakine – 3 i od po šestakine po. 1774. novembra na 11 ovo počimam pisati da se znade ki voli oru kada sijasmo šenicu na Krasajnu Docu. Ivan Raroš i voli negovi – 1 Ivan Varoški i voli negovi – 1 Gargur Pavličev i voli negovi – 1 Ive Pirić i voli negovi – 1.

XXIX.

1777., 22. III., Split.

U svezi s vjenčanjem Ivana Štivanića i Bare Bašić Nadbiskupska kurija nalaže nekom župniku da sve tri napovijedi obznani ujedanput i ako se ne nađe zapreka, da ih vjenča.

Pismo: bosanica s potpisom na latinici i arapskim brojkama za dan i godinu u dataciji, notarski znak prije rečenice o blagoslovu; papir: 14x19,5 cm, nakon pisanja neravno odrezan s lijeve strane pa je i tekst s poledine oštećen; vodeni znak: oštećena velika i podvostručena slova I P.

Poštovani u Gnu. Činićete jedno napovidaćne(?), koje vačlatice(!) za sva tri za vinčaćne(!) Ivana sina Tadije Štivanića s Barom ćerom Marka Bašića oba iz vaše župe, i neodkrivisise zakonita zapreka, združićete čih(!) u s. ženidbi sa svim da je vrime za zabraćneno, ako je istina da se štraše (straše?) da divojku drugi je ne umakne. I dajemo vam nas blagoslov. U Splitu iz naš. parvost. Kanc. na 22. marča 1777. Vas gliubesnivi Ivan L. arcibis. (a tergo): Na 25. marča 17(77.?) vićeni za sva tri (Šti)vanić i Bare Bašić večer u kući V ...ci Petar Bulić ... Anto Banić i zd... Dujam Kolinbat(ović) i svi kućani (ukućani, Kućani?).

XXX.

1777., 18. VI., Split.

Generalni providur Jakov Gradenigo (1775.–1778.) naređuje izvršenje sentencije od 10. prosinca 1776.

Pismo: bosanica, u tekstu i na kraju teksta dani i godina arapskim brojkama; *papir*: 29x20 cm, presavijan napola pa onda na 4 odnosno 8 polja; *vodeni znak*: slova M R i ispod njih slovo C; potpis uokviren iznad kračom i ispod dužom ravnom i na početku okomitom spiralnom crtom.

Od nas Jakova Gradenigo po privedroj Repuplici od Mletaka providur čeneral u Dalmaciji i Albaniji vami Ivane Jerončiću kneže veli od Pojlic. Tuži se gn. konunel, knez Jure, Jelić, da zapovid naša vami podana 28. aprila prošenegro, da imate usilovat, izvrnito pošto. d. Kapitanića i Antu i Ivana i Juru Vidata, Barišu Baričića, Matija i Ivana Jerčića, djaka don Petra Kolinbataća i Antona Pavličevića, svi ote provincije da imadu podpuno ispuniti šetenciju tega banka učinenu na 10. šenbra 1776. i za sve sve(!) to da nije bila do sada ispunena, kako je bila dužnost vaša čini je ispu niti budući zato iznova uteka se našoj karici rečeni konulel knez pitajući od nas novu pomoć, i zato vam, zapovidamo da neimate već ništa odmicati najpunije ispujnenje od iste šetencije otega banka i od zapovidi ove karike, još usilujući neposlušnike, kako i pri van je narečeno, neprimajući opogovore suprotiva za da ne budete odgovrnici karici našoj za vaš neposluh u viru. U Splitu 18. juna 1777. Jakov Gradenigo prur. čeneral u Dlmaciji i Alba(ni)ji. Ivan Vincenti Voškarini sakretar. (a tergo): Mandat da se ispuni setencija.

XXXI.

1779., 27. V., Split; 1779., 30. V.

Na istom papiru dva dokumenta vezana uz selo Truše: prvi je popis dugova bratovštine Blažene Gospe, a drugi zabilježba o ženidbenoj zapreci Petra Pavličevića.

Pismo: bosanica i latinica (nekoliko potpisa), tekst oštećen i na mjestima križan; *papir*: 28x20 cm, okomito presavijan napola pa onda dvaput presavijan na 8 dijelova, veoma ostario i u lošem stanju, s obje strane izbile mrlje od vlage, poderan i oštećen na nekoliko mjesta; *vodeni znak*: oštećena velika podvostručena slova C I P; pečat: promjer 3,5x4 cm, suhi, utisnut na posebnom komadiću papira pa onda zalijepljen na dokument, figura i legenda nevidljivi.

1779. juj(1)a na 30. Ovi konat sl(i)di neka se znade koliko je što je uzejo. Ove slu(!) ove karte ne služe da li prividi još bojle. Anton strati za bratime seoske groša – 7 i libara – 5 i to za meso što se strati obroku i ostalo što doniše Marijani groša 13 i libara – 7 i gazeta – 6 što se uze za vino groša – 29 i libara – 7 i ga. – 5. Suma usveh groša – 43 i libara – 5 i dinar. Još primi od Ivana Varoškoga vina gazeta – 14 i to za bocu vina što imaše dati bratim(i). D. Jurju Kapitaniću kuratu. ...(?) 43 i li. 6. Gonačinu Piriću odbismo libre – 2 i dinar još vajla platiti Matiju Varoškomu a rešto nama plati Matij u Tugari l. 10. Strati ja (z)a bratime Duovske ... (stratija je?) libara – 21 i soldini 11. Suma kako je više stratija(je) groša 9 i libara – 6 i soldini – 11 istočen(?) kaba – 1 i boce 2 ...(?) o a i bocu. 36, 35 i boce 3.

Na maja 1778. ovi dan učinjen konat bratimi B. G. u Truša i ostaše meni bratimi dužni libara – 35 i gazeta – 5 posli konta starati libru za ugle još libara – 5 kada s Kolimbati čini se pismo mane dinar. A pri meni ostade bratinsko vina barilo. Gro. 6 i libar – 5 i gazet – 8 i soldin – 1 groša – 29 li. – 2 i ga. 4.

Poštovani u Gnu. Budući Marta čer p. (pok.) Antona Picugadurića iz Ješenice avoktarila(?) ovde zapriku slobošćini Petra sina Štipana(!) Pavličevića iz Truš, vi uštegnucete se od svakoga napovidaćna(!) i vincaćna koga bi otio učiniti rečeni Petar koga čete i oznaniti od zapreke ove, a nami daćete odgovor, i dašte lipo zdravi. U Splitu iz naše parvoš. kanc. na 27. maja 1779. Pojubieni u Gospodinu Alessandro Anton Canunich Tomaseo Auditur i ...(?)

Vina ima se pridati, kaba – 73 i oka 13. Pro(d)ato i razdijelno kaba – 36 mane boca. Popito kaba – 37 i boca 5. Suma kaba – 73, boce – 4. Imam pridati groša 43 i libara – 4 i dinar. Straćeno groša – 11 i di(na)r do danas. Na 26. maja 1780. da s konta i straćeno do danas groša 26 mane gazeta – 18.

Kada čini se obrok i što se strati sutra dan mesa i za drob i za žigiricu strati se libara – 35 i soldini – 11. Pirniča mirica 6 čini libre – 3 i gazeta – šest. Kada izniše takjle i takjlaše za ribu strati se petica. Ivanu Varoškom što su bili izili meso dado libre – 2 i dinar. Karčeći u Barnistrovcu strati za sir gazeta – 7. Još karčeći u Barnistrovcu za meso libara – 6 i dinar jah bija dajo Antonu prija petice – 2. Kada proso kupiše dade se mesa libar 3 – i dinara dvah. Ovo je od brava što jah plati. Kada targaše strati za meso libre – 4 i gazeta. Dado za gonaćinu Ivanu Varoškom libra – 5 i gazeta – 8 i na gaštaldiji Baričića i Velića. Kad karčiše u zgonu za meso libara – 5. Kada sadiše na Martvi dan strati se za meso libara – 6 i di(na)r. Posla za sviće voska librice – 2 pola za kon (zakon?) bratinski čini libara – 9 a pola drugu neka nam ju odluku. Na našoj gaštaldiji. Svih gonaćina ...(?) libar – 10 majne gazeta nas zapada libara – 6 i gazete – 4. A što goni mast Matij Varoški dado gazeta 13. Piriću bih dano libre – 2 i dinar bi mu zapisano u kvatiran na konat.

XXXII.

1780., 22. IX., Split.

Zorzi Korner, “kamerlengo i kaštelan”, šalje velikom poljičkom knezu odluku i poziv Marka Kadića iz Jesenice, kome Kapitanić iz Truše pravi neprilike.

Pismo: bosanica, notarski znak na kraju prve stranice teksta; papir: 28,5x20,5 cm, okomito presavijen napola pa onda vodoravno presavijen na 4 dijela; vodeni znak: prekrížena dva ključa s tijařom iznad.

Spis na 22. šetenbra 1780. Prizentan u ovu kančilariju civilusku od upisanoga kneza Marka Kadića proseći, upitan u kančilariju knez Marko Kadić iz Jesenic Provincije Pojlicke(!) i kako knez Anton Kapitanić i(s) sela Truš Provincije iste za priti je

činiti ga, ispuniti ima(?) za nike nepravedne pri teške (težake?) istih Kapitanić iz njih s nedužnima mišljenima s uzrokom da knez Kadić iče dužan od svoje knežije prema principu na konat od svako godišnjega, arača koga odgovara ona podložna Provincija, kada dilo stojh da Kadić da Kadić(!) istih doplati cilovito jedan jedan(!) takovih nepušćeni dug za sve godišće tekuće tako proteštaje istomu knezu Kapitaniću svoje podobne koracije prisvitlomu i priuzvišenomu gnu. providuru jeneralu nebudući pametara u privedromu vladanu da su podložnici u udobitćeni priko običajni nezamiriti odgovaranji od rećeni zapoznavati privisokoga vladanje i zato u poklon od zazvanoga visokoga pristojla u Provinciji pozivjle se rećeni Kapitanić da se ustavah od zaprićenih priko dilovanji, nagovaranjih i tako proseći da ovih u ispisu bude od prićen s kriposnim knjigami poštovanomu knezu velomu od Pojlic za neka zgora rećenomu Kapitaniću bude oznajnen u način za neka nebi sumnja neznanja i za neka i ostalo.

Pn.i gne. U kripost od razloga, i na istanciju kneza Marka Kadića, iz Jesenic o te Provincije vi é(e)te imati dostojanstvo činiti pomjaše mu po dodostitomu oznanitu način knezu Antonu Kapitaniću konstitut danas prizentani u ovu kančilariju civilsku od istoga Kadića koga ovde u ispisu vami ga šajlemo nastojaću od pomjle vaše odgovore od slidećega oznanenja, i želin vam svako dobro. U Splitu na 22. šetenbra 1780. Zorzi Korner kamarlingo i kaštelan na misto kneza i vojvode. Gni. gne. kneže veli od Pojlic. (a tergo): Kadića koštitut i pozov.

XXXIII.

1788., 30. IV., Split.

Splitski nadbiskup Lelijo Cipiko izdaje dekret po kojemu svi kandidati koji žele postati redovnici moraju donijeti njemu i njegovoj kancelariji uredno uvjerenje o krštenju da bi i od njega mogli imati dozvolu za ređenje.

Pismo: bosanica, veoma lijepo pisana s intitulacijom ispisanom velikim slovima; papir: 20x29,5 cm, presavijan na 8 dijelova; bez filigrana; ispred biskupova imena velika vitičasta zagrada.

LELIJO CIPIKO PO MILOSTI BOŽJOJ PRI(S)TOJLA APOŠTOLSKOGA MILOSTI ARCIBISKUP SPLISKI JEDNOĆ SOLINSKI PRVO STOLNI. Neka bude očito svagdi svima od naše države narećujemo od sada da svi oni koji bi želili biti redovnici i od nas imali dopušćejne prvo svega ima svaki činit vidit nami i kančilariji našoj vire od vlastitoga svoga kurata da je kip pošten pečatom dobra imena i živjlejna i da izodi od zakonita združjna ima prikazat viru od godina oliti kršćejna učijnenu od svoga kurata koja ima biti od njega ispisan na cilu voju karte po ovi način s počela ima je ispisati istinito i pravo na rećenomu listu i odma podpisati i iz podpisa zapečatit pečatom parokijanskim i neka bi ono stalo lista i služilo za potvrćejne u našoj kančilariji godišće od rojdejna ne samo da ima učijneno brojem da li i rićju ima se izreć i tumaćit i

narećujemo svima djakom da bi iznova učinili učiniti svoje vire od kršćejna po naredbi kako rekosmo prikazat našoj kančilariji za svoje potvrćejne zato tko bi ima svaku ovaku viru ispisanu a potvrćenu i učinivši inakše po nijedan način da se ne uzda da će imat sveti red ovu našu odluku priporučujemo m. p. g. vikarju do(n) Matiju Martiću da bi od strane naše proglasija na skupščini i učinija naredbu svim kuratom da oznane svoje vlastite djake takojer i m. p. g. meštra od šemenarja don Mijovila Božića za uzroke rečene i tako dato i(s)splitske kančilarije na 30. aprila 1788. Lelijo Cipiko. Kančili(r) arcibiskupov. (a tergo): Dekret Lelija Cipika.

XXXIV.

1789., 15. III., Split.

Pismo don Petra Kružičevića, prefekta sjemeništa u Priku, don Juri Kapitaniću u kojem mu javlja da mu šalje 12 libri za 8 misa i da će mu i dalje pomagati u njegovoj starosti, a don Jure bilježi da je izrekao te mise po nakani don Petra.

Pismo: bosanica; papir: 20,5x13,5 cm, presavijan okomito na 4 dijala, veoma požutio, nepravilno odrezan na gornjoj i desnoj strani, poderan na vrhu gornje strane gdje je bio zalijepljen za pečat, sačuvan komadić papira preko kojeg je pečaćen papir.

Mgo. poni. ge. moj. Znam da vi nemožete od niklem providiti lemozin, budući, u velikoj starosti, eto vam daklem šajlem libar 12 za koe rećete misa 8. Ako mi Bog providi i u napridak, imaću vas na pamet, u što mogu zapovidite mi, i da ste zdravi. U šemenariju na 15. marča 1789. V. m. p. g. Ponizni sluga d. Petar Kružičević. (a tergo): Mgo. pomu. gu. gu. gru. pokmu. gu. d. Juri Kapitaniću u Truša s po tajlira. Na 16. reko m. – 1., na 17. reko m. – 2., na 18. reko m. – 3., na 19. reko m. – 4., na 20. reko m. – 5., na 21. reko m. – 6., na 22. reko m. – 7., na 23. reko m. – 8. Ovo reko misa osam na odluku gna. don Petra Kružičevića perveta od šemenarija i primi po tajlira.

XXXV.

1791., 26. XI., Split.

Prijevod s talijanskog na hrvatski zabilježbe o nekim dugovima.

Pismo: latinica i bosanica; papir: c. 20x16 cm, neravnomjerno odrezan, presavijen napola pa onda presavijan na 14 dijelova, propao od vlage; vodeni znak: ptica (golub).

26. Xbra. 1791. Split. 1 dolama odvena – l. 48. 1 dolama druga(?) libara 70. Bereta(?) pinpezo(?) l. 8. Zorzi(?) Galazo stimo li su nominati ...(?) Antonio Xutonich orafice(?) Kopia o zgora iz latinskoga. 26. novembra 1791. u Splitu. 1 dolama odvena

libara 48. 1 dolama druga libara 70. Kalpak gori libar – 8. Galaš stima gori rečenu robu. Mati Mandić izkopia iz latinskoga kako ih zgora učinu. (a tergo): U Splitu na 26. novembra 1791. Stima iedan kalpak od razdarta venuda i načne mu pervaz od vidrovine, iedan tajlir usve reko libara 24. Mati Mandić mojom rukom.

POVIJESNI SADRŽAJ DONESENIH ISPRAVA

Kupoprodajnim ugovorom iz god. 1627. (31. XI.?) Kate Franičević iz Poljica, kći pokojnoga Šimuna, baštinica očevine, prodaje svoju baštinu u Poljicima za dvanaest groša Poljičanima Matiji Marušiću i njegovu bratu Ivanu. Baština se sastoji od zemlje, kuće, šume, pašnjaka i druge imovine, kojom kupac može raspolagati kao sa svojom baštinom, to jest posjedovati je, uživati, darivati komu hoće kao svoje vlasništvo i činiti s njom što ga je volja. Iako se u daticiji navodi da je dokument datiran po rođenju Kristovu, pisaru se potkrala pogrješka kojom je zamijenio mjesec; naime, tvrdi da je to bilo 31. studenoga umjesto 31. prosinca (ili listopada) jer studeni nema trideset i jedan dan. Iako je na tom mjestu papir dokumenta uništen, jasno su sačuvana početna slova studenoga odnosno novembra (*nove*) te je bez daljnjeg notar napisao da je dokument pisan u mjesecu studenom. Na istom je mjestu doneseno da je dokument pisan u Splitu, da je dan u tjednu bio utorak te da je broj protokola toga dokumenta bio peti po redu. Ugovor je sastavio, ovjerio i svojom rukom zapečatio splitski notar Ivan Nazako, umjesto Nikole Justana (Justina), a prevela ga je na ondašnji hrvatski jezik osoba koja se u tekstu ne navodi. Povjerljivi svjedoci sadržaja ugovora bili su Nikola Kapapošo i Marko Paladivi.

Kronološkim redosljedom, sljedeći je doneseni dokument iz god. 1676. (1. X.), također pisan na talijanskom te je preveden na hrvatski jezik. Preveo ga je svećenik don Marko Bojčić, koji u njemu izričito kaže da ga je “*izpisa iz latinske karte i virno prineso u arvaski i podpisa se moiom rukom*”.² U njemu Jeronim Grimani, generalni providur za Dalmaciju i Albaniju, na traženje poljičkog kneza Ivana Novakovića, naređuje da se ispita dug u iznosu od 138 libara i 12 soldina na ime otkupa Ivana Zuanovića za koju je bio jamac Ivan Novaković. U naredbi se kaže da taj dug Zuanović treba platiti bez ikakva odugovlačenja.

Deset godina kasnije, 1686. (25. VIII.), pisana je i na talijanskom i na hrvatskom jeziku isprava mletačkog generalnog providura za Dalmaciju i Albaniju, Jeronima Cornara (1686.–1689.), o zaštiti dobara Jurja Kapitanića u poljičkom mjestu Soline. Naime, u naraciji isprave providur navodi da mu se knez Ivan Novaković požalio kako mu pojedini Poljičani svojom stokom sitnog i krupnog zuba i na druge načine čine štetu na dobrima. Stoga providur donosi pismenu odluku i naređuje svojim službenicima da je pročitaju pred Poljičanima; u njoj naređuje da nitko ne smije činiti nikakvu štetu na

² U donesenu dokumentu pod brojem II.

dobrima Ivana Novakovića, to jest da ne smiju sjeći hrastovu niti šumu bilo koje vrsti drveća, pomicati međaše, razvaljivati ograde, pasti stoku na njegovu zemljištu, niti činiti bilo koju nepravdu na njegovim dobrima uz prijetnju kazne od pedeset dukata oštećenom i dvadeset splitskoj komori. Nakon uopćenog teksta u naredbi se konkretizira da, ako se zatekne životinja sitnog zuba kako pase u Novakovićevim vinogradima, usjevima, livadama, vrtovima, šumama i drugdje, rečeni je Novaković ili netko u njegovo ime može na mjestu ubiti, a stoku krupnog zuba može dovesti u obližnji grad gdje će poglavar dotičnog grada odlučiti kolika je šteta učinjena i kolika se šteta treba nadoknaditi *“od ljudi koliko od životine kojemu godir drago razumiju se bit obligani platiti oci za sine i za hčere(!) a gospodari za junake i divojke toliko ima bit od svakoga ob služeno pod penu rečenu”*.³

Iz god. 1710. (9. VI.) sačuvan je prijevod originalnog ugovora iz notarske knjige Frane Minalija u kojem Frane Markičević daruje rođacima Marku, Matiju, Petru i Stipanu Pavličeviću svoj dio nasljedstva svoje pokojne majke Dore u poljičkom selu Truše. Ugovor je sačinjen u splitskoj kancelariji koja, poput srednjovjekovnih kancelarija, još i te (1710.) godine u dataciji upotrebljava indiciju. Svjedoci ostavštine su Petar Jion(?) Gaudencije, Pavao Lunčević i Ivan Ozretić. Ovlašteni općinski mletački notar Minali kazuje u naraciji da je preda nj svojevóljno iz Poljica došao Frane Markičević, sin pokojnog Grgura, i u dobroj namjeri zatražio da se sačini darovni ugovor *“za se i svoje ostatke i nakon njih, da darova, i pusti dio od ereditadi od svih kolicih dobara zemaj, vinograda, kuć, virtala sto se god nahodi i jnemu pristoji i čeka od dila pokojne Dore njegove matere, koja su u selu Trusah darzave Provincije Pojliške”*⁴ navedenim Pavličevićima, njegovim nećacima, u zahvala što su i oni potpomagali pokojnu Doru za njezina života, osobito kada su ona i njezine sestre bile jako osiromašile i kada nisu mogle plaćati *“dohodke principu”*.⁵

Sljedeće su godine (9. VIII.) sinovi pokojnog Frane Markičevića, Matij, Mihovil i Ivan, potvrdili taj ugovor s Pavličevićima. Potvrdnica je učinjena također u splitskoj kancelariji, a sačinio ju je općinski odvjetnik Šime Božičević pred svjedocima kanonikom Petrom Dragojlovićem i doktorom Franom Dančuo. I u njoj je navedena indicija kao element datacije. Sljedeće godine, to jest 1712., taj je dokument ponovno prepisao, ovjerio i zapečatio splitski pučki notar Ivan Frančeski te ga u dane dviju nedjelja, to jest 10. i 17. siječnja, komendator Juraj Amariniti dao javno obznaniti.

Pod istim datumom, kao i kod prethodne isprave, 9. kolovoza 1711., sačuvana je dvojezična isprava u kojoj mletački generalni providur za Dalmaciju i Albaniju Karlo Pisani (1711.–1714.) naređuje velikom poljičkom knezu Petru Bariću da naredi svojim podanicima vojvodi Pavlu Čotiću i Pavlu Vičičeviću da pod zakletvom kažu tko je okrao kneza Jurja Kapitanića te da lupeži budu kažnjeni, a ako to odbiju, platit će kaznu u

³ Iz donesena dokumenta pod brojem III.

⁴ Iz donesena dokumenta pod brojem IV.

⁵ Isto.

iznosu od 200 dukata i upasti “u druge veće pene u ziuot u nasu uojlu od bandizanja konopa tamnice i galije”.⁶ Naime, Juraj Kapitanić iz Poljica požalio se mletačkoj vlasti da mu je prije izvjesnog vremena opljačkana kuća i iz nje odneseno sve što je vrijedno, čime mu je učinjena velika šteta. Očito, u vrijeme krađe Juraj nije bio u kući pa ne zna tko mu je to učinio, ali se pročulo da to znaju Poljičani Pavao Čotić i Pavao Vicičević. Da bi kaznila bezakonje, mletačka vlast, pod kojom su i Poljica, naređuje velikom poljičkom knezu da sprovede istragu i ispita imenovane svjedoke da bi se mogli otkriti lopovi. U slučaju da se svjedoci ne odazovu na saslušanje, bit će kažnjeni s 200 dukata, a k tomu će biti protjerani iz domovine, poslani na galiju, u zatvor ili obješeni – kako to strogo propisuje mletački zakon za čine teškog prijestupa. Na kraju se isprave navodi mletački notar Mikula (Nikola) Jelić, koji je ispravu s «*latinskoga*»⁷ (talijanskog) preveo «*u haruaski jazik*»⁸ i na nju stavio svoj potpis, koja je pak potom pred svjedocima i poljičkim pristavom Jurjem Ujevićem(?) bila uručena vojvodi Čotiću dana 20. a Pavlu Vicičeviću 22. kolovoza te 1711. godine.

U odluci iz god. 1729. (29. V.), također dvojezično pisanoj, mletački generalni providur Petar Vendramin (1726.–1729.) naređuje velikom poljičkom knezu Pavi Paviću da zaštiti Ivana Kapitanića pred Bilinićevim nasljednicima koji ga ometaju u posjedovanju zemlje u selu Jesenice. Vezano uz taj spor, providurova isprava donosi da je viša “ištanca” donijela odluku da Kapitanić zakonito posjeduje navedeni posjed te da su Bilinići uzurpatori.

Sačuvani hrvatski prijevod s talijanskog izvornika isprave iz god. 1730. (3. IV.) donosi izjavu don Jure Bartunovića da mu nije poznata nikakva providurova naredba, a kad je primi na znanje, onda će je i potpisati. Radilo o nekoj optužnici i osudi mletačkog generalnog providura koja je stigla na adresu poljičkog velikog kneza Ivana Kapitanića, po kojoj je trebalo suditi jednom poljičkom težaku za neka nedjela. Tu je osudu trebao potpisati i mjesni župnik don Jure Bartunović (Bartulović?), koji navodi da je uopće nije vidio te da će je potpisati tek onda kad je dobije. Osim toga, takve se odluke, da bi postale pravovaljane, moraju javno oglasiti u mjesnoj župi preko pučke mise u razmaku dviju nedjelja, kazuje don Jure.

Iste godine na 31. svibnja mletački generalni providur za Dalmaciju i Albaniju Sebastijan Vendramin (1729.–1732.) poziva Ivana Vidatovića i Matiju Kolimbatovića na sud zbog spora oko “*bašćine*”⁹ Ivana Kapitanića. Pozivnicu je optuženima pročitao don Ivan Duraković, vjerojatno preko pučke mise.

Dvije godine kasnije, 1732. (2. V.), neki Dominik Francisko Zane, muž Elene rođene Franičević, upozorava Petra i Tadiju Franičeviće da ne smiju dijeliti ostavštinu rođaka Marinovića sve dok generalni providur ne donese odluku na njegovu tužbu. U

⁶ Iz dokumenta pod brojem VI.

⁷ Isto.

⁸ Isto.

⁹ U dokumentu pod brojem IX.

tom se pismu Zane čudi što navedeni rođaci njegove žene nisu obznanili da je Marinović umro i da su se oni svrtali u dionike njegove ostavštine koja je na nepropisan način ostavljena Crkvi. Stoga ih on moli da predoče njegovo pismo velikom poljičkom knezu i da ga upozore da ne donosi nikakvu odluku dok se tužba ne riješi pred generalnim providurom. Ujedno preporučuje da se plodovi sa spornih posjeda predadu u ruke trećemu i da tu stoje pohranjene sve dok se spor ne završi. Iz regeste dokumenta, koja se nalazi *a tergo* isprave, saznajemo da se radilo o posjedima u selu Primorje, koje se najvjerojatnije nalazilo na desnoj obali Cetine kod njenog ušća u more.

Godine 1739. (23. I.) kratkim dopisom splitski nadbiskup Anton Kačić (1730.–1745.) poziva nekog neimenovanog svećenika da se prihvati župničke službe u župnoj zajednici u Podstrani te neka dođe u Split potvrditi imenovanje. Radilo se o smjeni župnika pa nadbiskup određuje ili premješta svećenika iz neke druge župe.

I sačuvani dokument iz god. 1741. (22. II.) govori o crkvenim stvarima. Naime, tadašnji generalni vikar Didak Manola piše iz Splita župniku neimenovane župe da u Split na ispit za jurisdikciju pošalje don Jurja Klonobatovića koji će mu pomoći oko ispovijedanja pred Uskrs, pa ako smatra da mu on odgovara, neka ga prihvati, a ako mu ne odgovara, neka traži drugoga. Ujedno ga opominje da upozori don Stipana Radića da se ne pača u stvari crkvene hijerarhije, jer će u protivnom biti pozvan na odgovornost i pred sud u Zadar, a za ono što mu je već učinio, neka pošalje svjedoke u splitsku kuriju pa će biti zaslužno kažnjen. Na istom su dokumentu zabilježeni primitci i dugovi nekoj bratovštini u Poljicima za 1760. godinu, pri čemu su navedeni nazivi za mjere i novce. Uglavnom je riječ o dugovima i primitcima u vinu i pšenici.

Mletački generalni providur za Dalmaciju i Albaniju Jerolim Querini (1741.–1744.) naređuje god. 1742. (15. IX.) velikom poljičkom knezu Marku Bariću da mu pošalje prijepis (prijevod) neke sudske odluke između Marka Kapitanića i vojvode Marka Marčića. Prethodno je, naime, u doba Querinijeva prethodnika Marina Antonija Cavallija (1738.–1741.) pokrenut 21. svibnja 1741. sudski proces u svezi s raznim kriminalnim radnjama koje je učinio vojvoda Marko Marčić (Maričić?) protiv Marka Kapitanića. Potonji se je žalio velikom poljičkom knezu Marku Bariću, kao prvoj instanci, ali veliki knez nije uspio riješiti spor niti je izvijestio mletačku vlast o njemu, pa je stoga predmet drugim putem dospio do vrhovnog zakonodavca, mletačke vlasti u Splitu. Iz sadržaja providurova dokumenta može se zaključiti da se taj spor odvijao u doba velikog poljičkog kneza Marka Barića, koji je potom prestao obnašati tu čast pa ga je zamijenio Petar Sinovčić s ostalim glavarima Poljica, koji je neriješeni spor poticao na rješavanje. U međuvremenu je Petar Sinovčić prestao biti poljički veliki knez, a umjesto njega ponovno je izabran i postavljen Marko Barić. Stoga se providur obraća njemu u svezi s navedenim sporom između Marka Kapitanića i vojvode Marka Marčića i traži da mu pošalje ovjerenu kopiju dokumenta o tom sporu i da uputi poziv rečenom vojvodi Marku Maričiću da se u roku od trideset dana javi na sud. Notar koji je sastavio tu providurovu zapovijed bio je tada Petar Paleokapa. Zapovijed je bila obznanjena velikom poljičkom knezu Marku Bariću u Poljicima, na pučkoj misi, a on ju je službeno obznanio svome

poljičkom vojvodi Marku Marčiću preko poljičkog općinskog pristava Tome Bešlića 14. listopada 1742. Nakon toga, odnosno nakon hrvatskog teksta, slijedi i originalni tekst naredbe na talijanskom jeziku.

Iz god. 1743. (18. VII.) sačuvano je originalno pismo na bosanici kneza Ivana Novakovića u kojem piše sinu, knezu Peri Novakoviću u svezi s nekim računima. To je ustvari odgovor na sinovljevo pismu u svezi s nekom pšenicom, nekim novcem, trešnjama i drugim plodovima, nekim haljinama i drugom robom.

God. 1745. Ive Furiozović piše neimenovanom prijatelju u svezi sa slanjem četiriju pršuta i moli ga da ih preda gospodinu Mariziću koji će ih ponijeti generalu u Zadar.

Sljedeće godine (1746., 20. V.) knez vojvoda Anzul Trevizan iz Splita piše velikom knezu Poljica u svezi s braćom Manzunovićima. Na početku se navodi da je to pismo ispis s kopije originala koja se nalazila kod Jerke Lozić, rođene Zilić, u Poljičkoj Provinciji. U njemu knez Trevizan traži od velikog poljičkog kneza da sačini pismo u kojemu će riješiti spor Bare, udovice pok. Nikole Bilinića ili Tomasovića, te Jerke Žilić i svih drugih koje navedu braća Manzunović. Nakon što sve to učini, veliki knez treba pojedinačno obznaniti stranke i postaviti rokove za izvršenje odredaba a kazne za neizvršavanje i o svemu tome izvijestiti kneza vojvodu Anzula Trevizana u Splitu. Nakon toga slijedi isti sadržaj dokumenta na talijanskom jeziku.

Iste godine 9. rujna generalni providur za Dalmaciju i Albaniju Jakov Boldu (1744.–1747.) u dvojezičnom pismu naređuje velikom poljičkom knezu da zapriječi udovici i nasljednicima vojvode Jerka Cvitanovića zaposjedanje posjeda pokojne Jele Martinis jer da na to imaju pravo samo braća Kambelovići. Ni u talijanskom ni u hrvatskom tekstu pisma, kao ni u prethodnom dokumentu, ne navodi se ime velikog poljičkog kneza. Prema našim spoznajama to bi mogao biti Marko Barić ili Ivan Novaković jer ih ostali dokumenti spominju u tom razdoblju, a navodi ih i Marko Mišerda u svome krnjem popisu poljičkih velikih knezova.¹⁰ U naraciji se providurova pisma navodi da je gornja odredba utemeljena na dokumentima od 23. svibnja i 2. srpnja te godine te se providur čudi zašto ju poljički knez već nije sproveo u djelo. Nakon toga se potanko navodi: *“zato hotijući mi da budu ispujnene zapovidi priusviša. avogadura i tolikojer karike naše zapovidamo vam s osobitim načinom da nimate dopustiti eredom i udovici rečenoga Cvitanovića uložiti se ni staviti ruku u rečene dobra ni u vrute, dali narediti po najžešći način težakom i onim koji težu rečene zemlje i dobra da nimadu zapoznat druge gospode nego zgor imenovane, budući da jnima po zakonu se pristojaju, i opričete se s jakošću vašom svakom posijlu, koje bi tili učiniti rečeni eredi i udovica i nećete dopustiti kada se budu vkarcat vruti i intrada niedan drugi brod nego samo oni gosde. knezov braće Kambelovića. Toliko ćete vi ispuniti, i ako nebudete obslužiti vi ćete bit stisnuti platiti sve od svoga, o svem šaršbe karike naše, i Bog vas čuva. U Splitu na 9.*

¹⁰ Marko MIŠERDA, *Spomenici Gornjih Poljica*, Priko, 2003., str. 643.

*setembra 1746. Jakob Boldu providur jeneral. (a tergo): Mandat od Kanbelovića suproč Odanoviću”.*¹¹

Iz 1750. godine (30. I.) sačuvano je oštećeno pismo u kojem don Petar Manzunović iz Splita moli imenjaka u Poljicima kneza Petra Novakovića da mu upiše neke svjedoke na dokument koji šalje i da ga posjeti o pokladama ili na početku korizme. Don Petar se nada da će se moći sastati i razgovarati u Splitu s mletačkim providurom ili njegovim zamjenikom i stoga poziva kneza Novakovića u Split na dogovor, jer nema povjerljivja čovjeka koji bi mu prenio što misli (“*i razgovoriti se pri Splitu čiča n... osobiti stvari zašto nimam ikoga s kime mogu(?) govoriti i prikazati otvoreno moje sarce nego vami molim vaše gvo. ako biste došli ovi Poklad dostojati se doći do moje kuće, ako li ne dojete (doćete?) ovi Poklad nadam se da ćete doć počelu Korizme bilo bi mi veoma i pod puno drago da biste došli. Dajem vam na znanje kako smo dobili oču reć ispunili pravdu u Mleci od Žilića i ostali da imadu povratit sve što su odnili i bija je ufaćen Žilić i pustilismo ga na piezariju. Imamo ovo pismo koje je učinilo vaše gvo. i šajlemo ga vami da mi učinite jubav zapisati u gnemu svidoke ki su vam kazali ovo što se naodi u ovoj karti ovo će ovd i biti prikazano a neće gori zašto je ovd naredba. Ja sam sve kod kuće ako biste tili taku jubav učiniti i dostojati se doći doli bija bi pečat jubavi vaše ne moga dostojanstva toliko vas molim. Primićete (prinićete?) četiri papregnačića što ćete uzeti za rakijom (rakiju?). Svi skupno pozdravljamo vašu gosvu. i pošnu. obitilu i gospoju knegijnu imajte ...t i primit bilig moje jubavi ku želim. U Splitu 30. jenara 1750. Vašega prisga. i poštg. gva. I molim vas poslati mi natrag po istomu kumparu Jakovu kartu i Gn. Bog bija vam u pomoć. Ponižni i umiljeni sluga d. Petar Manzunović. (a tergo): Prisivitmu. i poštmu. gnu. dost. gnu. knezu Petru Novakoviću u Čažin Dolac.”*¹²

Doneseni dokument datiran na Novu godinu 1757. sadrži ženidbenu dispenzu i nalog za vjenčanje neimenovanih mladenaca. U istom je pismu sadržan i odgovor na upit može li bolestan redovnik misiti izvan crkve. Odgovara se: ako je redovnik bolestan i ne može misiti u crkvi, ne mora misiti ni izvan crkve te ako nema *patrimonija*, ostaje izvan zakona jer je prevario Crkvu i redio se bez njega. Naime, u prvom se upitu radilo o ženidbi u kojoj je bračni par, mladoženja Stipan pok. Jurja Pavešković i Luca, kći Mihovila Pirića, oboje iz župe Naklice, bili u krvnom srodstvu, po muškoj lozi u trećem, a po ženskoj u četvrtom koljenu. Naime, u to je doba na snazi bio Tridentski koncil, po čijim se odredbama krvno srodstvo smatralo do sedmog koljena, pa je stoga u ovom slučaju trebalo ishoditi dispenzu ili dozvolu za navedeno vjenčanje. Mladenci su dobili dispenzu da se mogu vjenčati uz tri nedjeljne napovijedi, ali uz uvjet da nemaju drugih zapreka. Na drugi upit stigao je odgovor iz ureda Splitske nadbiskupije da nitko nema dozvolu misiti u kući, odnosno izvan crkve, osim biskupa i povlaštenih redovnika uz papinu dozvolu, te stoga ostarjeli misnici, za koje se tražilo izuzeće, ako već zbog bolesti ne mogu doći u crkvu misiti, neka onda i ne mise dok ne ozdrave. Treći se upit odnosio

¹¹ Iz donesena dokumenta pod brojem XVII.

¹² Iz dokumenta pod brojem XVIII.

na redovnike ređene za svećenike bez biskupova pristanka, za koje je stigao odgovor da im ređenje nije valjano jer su prekršili crkvenu disciplinu. Te je odgovore primio župnik Tugara don Jure Kapitanić, a poslao mu ih je tadašnji generalni vikar Splitske nadbiskupije Matija Bogetić.

Iste je godine (10. IV.) župnik don Jure Kapitanić primio upute općinskog namjesnika opata Bartula Zena, *auditora*, u svezi s vršenjem službenih crkvenih poslova. Tu se, izgleda, radilo o nekom drugom obredu u liturgiji pa se u pismu navodi: “*prikazali su se ovdje d. Stipan Radić i žakan Bežliić koje za sad opravismo ali svidoci u vašem listu imenovani još nisu u kancelariju dolazili. Neka d. Nikola Radić prikaže svoju patentu potvrdiće mu se oblast od izpovidi za blagoslov od počla(!) nećete se služiti drugoga libra oliš rimskoga rituala. Odršićete one ki se lani ne izpovidiše, istom da su odršienju podobni, i da ste zdravo iz Splita na 10. aprila 1757. Vaš od sarca počlubjeni Bartul opat Zeni uditur, Bartul opat Zeni uditur i namistnik općeni.*”¹³ Na istom je papiru donesen još jedan dokument za godinu 1759. (13. I.), u kojem su popisani dugovi i računi za učinjene poslove s mnoštvom naziva za mjere i novčane jedinice.

U otpisu iz god. 1760. (13. XII.) splitski *auditur općieni*, Matija Bogetić obavješćuje neimenovanoga župnika neke župe u Poljicima da je Mandalina Kapetanić (Kapitanić?) razvrgla zaruke sa zaručnikom pa sada treba vratiti darove koje je primila od nesuđenog mladoženje. Naime, poljički je knez Bečić dojavio kuriji Splitske nadbiskupije da postoji zapreka vjenčanju između Mandaline, kćeri pokojnog Marka Kapetanića i njegovog sina ili rođaka Bečića koji se nije dopadao toj djevojci. Kurija je presudila da doista postoji zapreka i naredila da zaručnica vrati primljene zaručničke poklone. Ona bi to doista i učinila ali ih je predala nekom trećem, vjerojatno župniku, koji ih, po naredbi kurije, treba vratiti Bečiću.

Sljedeće godine (1761., 19. I.) don Franjo Petriš umjesto nadbiskupskog kancelara javlja nekom neimenovanom župniku u Poljicima da je Matij, sin Ivana Grgurinovića, dojavio zapreku vjenčanja zaručnice Ivanice, kćeri Mihovila Pirića. Nadbiskupski ured nalaže župniku da obustavi zaruke, a Matij Grgurinović oslobađa zaručnicu Ivanicu od njezine zadane riječi pod uvjetom da mu vrati poklone koje joj je dao prije saznanja o zapreci vjenčanja.

Iste godine 21. prosinca splitski arcidakon i *vikari općeni* Petar Riboli daje dispenzu za vjenčanje Ivana Novakovića, sina Matijina, i Kate Radelić, kćeri pok. Matije iz Sitnoga, bez napovijedi, ali i bez pira. Radilo se, naime, o dojavi zapreke vjenčanja među zaručnicima, ali je crkveni pravnik ustanovio da se brak može sklopiti bez javnog slavlja i uz klauzulu da su poučeni o životu u katoličkom braku.

Sljedeće godine (1767., 10. X.) poljički zaručnici Jakov Bulić pokojnog Petra i Ana Barić pok. Marka dobivaju od kurije Splitske nadbiskupije dozvolu da se njihove zaruke ne moraju triput napovijedati i da se mogu vjenčati poslije prve napovijedi. Otpis navodi da su oboje zaručnika iz iste župe, ali ne navodi iz koje i tko je u njoj župnik.

¹³ Iz dokumenta pod brojem XX.

Dan kasnije ista nadbiskupska kancelarija javlja također neimenovanu župniku da je Petar Lolić iz Sitnoga javio zapreku vjenčanju Ane, kćeri pok. Marka Barića. Od župnika se traži da o tome izvijesti Nadbiskupski ured i zaručnicu Anu.

Iste godine (1767., 26. XII.) Nadbiskupski prvostolni ured u Splitu izdaje odobrenje za vjenčanje Stipana Jakovičića pok. Matije sa Šimom Kastelan pok. Ivana iz Zakučca, da neimenovani župnik župe Zakučac nakon dvije napovijedi, koje vrijede za tri, može obaviti vjenčanje imenovanih ako su poučeni o katoličkom braku, osim ako se ne dojadi kakva zapreka.

Dvije godine kasnije (1769., 13. XII.) kancelar Splitske nadbiskupije traži neke podatke o Jurju Ozretiću, sinu pok. Ivana, kako bi mu se mogao izdati blagoslov za vjenčanje. Naime, župnik je nadbiskupskom uredu dostavio podatke o napovijedima i Jurjevu krštenju, ali se od njega traži da izvijesti koliko je dugo vremena prošlo što je Juraj promijenio mjesto prebivanja i kad je odselio iz Dalmacije u Napuljsko Kraljevstvo. Stoga se od župnika traži da i te podatke dostavi. Na poleđini dokumenta nalazi se popis novca blagajne bratovštine Blažene Gospe u Trušama za god. 1781. i zabilježba o prihodima Krasnoga Doca u Poljicima za god. 1774.–1775. s nazivima za pojedine mjere i žitarice.

O crkvenom vjenčanju govori i dokument iz god. 1777. (22. III.). Naime, u svezi s vjenčanjem Ivana Štivanica, sina Tadije, i Bare Bašić, kćeri Marka, Nadbiskupska kurija u Splitu nalaže nekom neimenovanom župniku u Poljicima da sve tri napovijedi obznani ujedanput i ako se ne nađe koja zapreka, da ih vjenča. Razlog je toj žurbi što se pročulo da “*ako je istina da se štraše da divojku drugi je ne umakne*”.¹⁴ Ovaj nam dokument ujedno potvrđuje da je u to doba u hrvatskom govornom i pisanom jeziku Poljičana postojao izraz *umaknuti* ili ukrasti djevojku.

Godine 1777. (18. VI.) mletački generalni providur za Dalmaciju i Albaniju Jakov Gradenigo (1775.–1778.) traži od poljičkog velikog kneza Ivana Jerončića izvršenje neke odluke od 10. prosinca 1776. Naime, *konunel* knez Jure Jelić potužio se mletačkoj vlasti da njihovu odluku od 28. travnja, koja je trebala biti realizirana 10. prosinca 1776. nije sproveo u djelo poljički veliki knez. U našem se dokumentu ne navodi u čemu je bio spor, ali se navode imena sudionika koje veliki knez treba prisiliti na izvršenje naredbe. Možemo pretpostaviti da se najvjerojatnije radilo o diobi spornog nasljedstva. Providurovu je odluku napisao Vicenti Voškarini.

Iz godine 1779. donijeli smo na istom listu dva dokumenta. Jedan je datiran 27., a drugi 30. svibnja. Oba su vezana uz selo Truše u Poljicima. U prvom se dokumentu donosi popis dugova bratovštine Blažene Gospe, a drugi sadrži zabilježbu o ženidbenoj zapreci Petra Pavličevića. Popis je suhoparan, ali obiluje podacima o vrsti hrane, žitaricama, toponimima, nazivima novčanih jedinica, prezimenima i nazivima svakodnevnih potrepština.

¹⁴ Iz dokumenta broj XXIX.

Godinu kasnije (1780., 22. IX.) Zorzi Korner, *kamerlengo i kaštelan*, šalje poljičkom velikom knezu odluku i poziv Marka Kadića iz Jesenica, kome knez Anton Kapitanić iz sela Truše pravi neprilike. Dokument je veoma nezgrapno i nepismeno sastavljen. Radi se o nekoj dugogodišnjoj svađi među poljičkim velmožama, koji se svaki sa svoje strane pokušava dodvoriti mletačkim vlastima iz jednog jedinog razloga: da postignu što više materijalne koristi. Za ovaj je dokument jako teško sastaviti povijesni sadržaj, ali je i iz njega vidljivo da se mletačkoj vlasti općenito bliži kraj i da je opće stanje anarhično, kao i kod svih dotadašnjih svjetskih sustava vlasti.

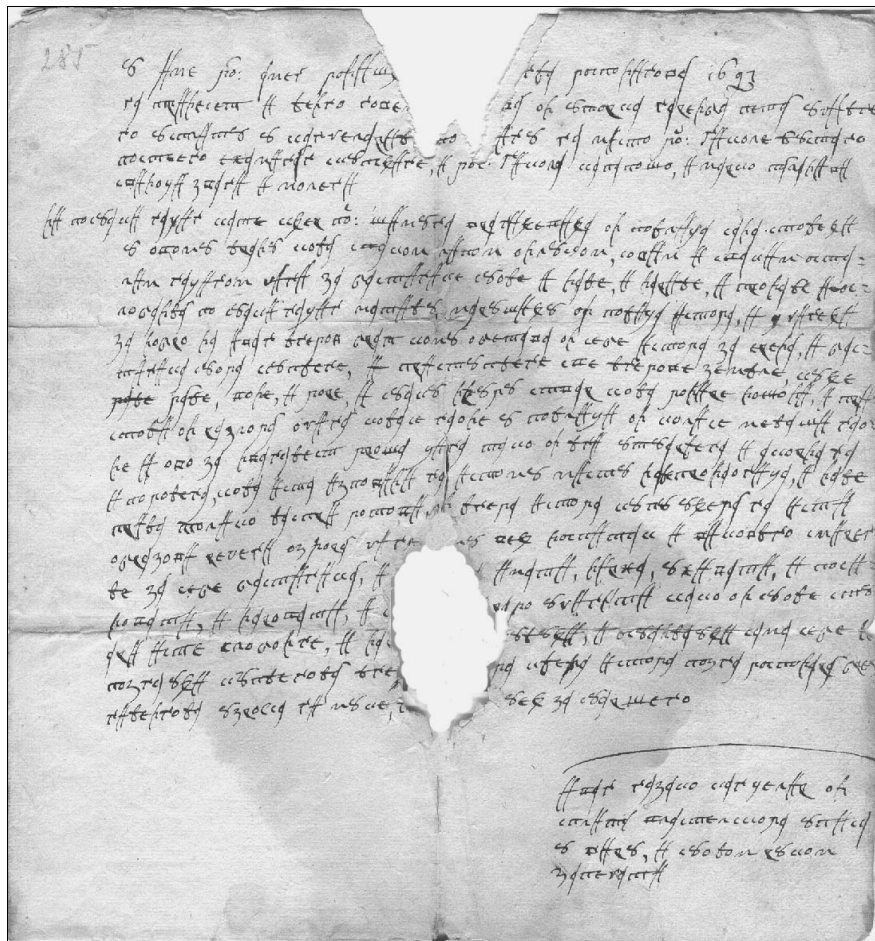
Ali, osam godina kasnije (1788., 30. IV.) nailazimo na dokument (ispravu) savršene diplomatske izradbe. U životnom i znanstvenom tijeku zna se što slijedi nakon toga. Ta je isprava, u stvari dekret i odluka splitskog nadbiskupa i ujedno *kancelara* Lelija Cipica (...–...) koji pretenciozno ističe da je “*po milosti Božjoj pri(s)tola apostolskoga milosti arcibiskup spliski jednoč solinski prvo stolni*”,¹⁵ po kojemu svi kandidati koji žele postati redovnici moraju donijeti biskupu i njegovu uredu uredno uvjerenje o krštenju, što praktično znači da se bez njegove dozvole glagoljaši, i redovnici i svjetovni svećenici, u Poljičkoj Republici ne mogu rediti. Ta je nadbiskupova odluka čista birokratizacija crkvene službe jer se na taj način novim uredskim propisima i novim taksama punila kasa činovnika Splitske Crkve, koja je taj novac mogla upotrijebiti na korist i propast lokalnih kršćana. Ta je odluka obznanjena svim župnicima i prefektima sjemeništa Splitske nadbiskupije, osobito sjemeništa u Priku i njegovu prefektu don Mihovilu Božiću.

Da je to tako, potvrđuje i sljedeći doneseni dokument ili pismo iz sljedeće godine (1789., 15. III.), u kojem prefekt splitskog sjemeništa don Petar Kružićević javlja svome kolegi u sjemeništu Priko don Juri Kapitaniću da mu iz splitskog sjemeništa šalje 12 libri za 8 misa te da će mu i dalje pomagati u njegovoj starosti, a don Jure bilježi da je izrekao te mise na nakanu don Petra i za to primio pola talira. Ovaj je dokument izvrstan pokazatelj čija je vlast u Poljicima i Splitu, a tko su podanici i u splitskom i u poljičkom sjemeništu.

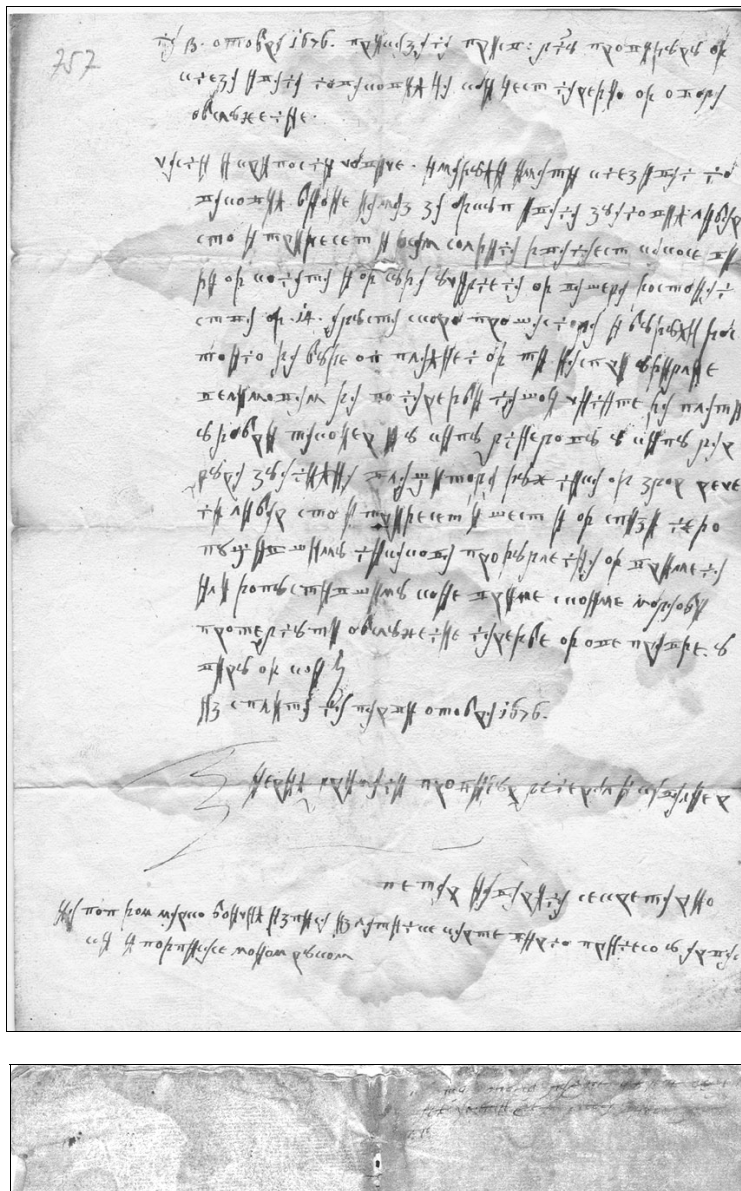
I da zaključimo. Naš posljednji doneseni dokument, analiziran s povjesničarskog stajališta, jest kratko pismo, jako loš prijevod s talijanskog na hrvatski, iz god. 1791. (26. XI.), koje bilježi neke dugove. Sadrži podatke ili nazive za odjevne predmete, nazive novčanih jedinica, prezimena, a pisao ga je svojom rukom Mate Mandić. Šest godina nakon toga slijedi konačni rasap Venecije i drukčiji stil življenja i pisanja crkvenih i svjetovnih dokumenata u narodu iste vjere i narodnosti s novom tuđom i obećavajućom vlašću, ali s lošim ishodom.

¹⁵ U donesenoj ispravi pod brojem XXXIII.

PRILOZI

Dokument 1. Kupoprodajni ugovor o imovini između Kate Franičević i Matija Marušića.

Dok. 2. Generalni providur Jeronim Grimani naređuje da se ispita dug od 138 libara i 12 soldina na ime otkupa Ivana Zuanovića za koga je jamac Ivan Novaković.

Olivi Carlo Pisani per lo d. Carlo di Savoia
Mons. per lo d. Carlo di Savoia

Carissimo signor mio, ho ricevuto la vostra lettera del
14. di questo mese, e ho visto che si parla
di un certo signor Jurjo Kapitanić, il quale
si dice che ha fatto qualche cosa di male
contro il vostro signor Vojvoda. Io non
so niente di questo, e non ho mai
sentito parlare di questo signor
Kapitanić. Io so che il vostro signor
Vojvoda è un uomo di molto merito,
e che si merita di essere onorato.
Io so che il vostro signor Vojvoda
è un uomo di molto merito, e che
si merita di essere onorato. Io so
che il vostro signor Vojvoda è un
uomo di molto merito, e che si
merita di essere onorato. Io so
che il vostro signor Vojvoda è un
uomo di molto merito, e che si
merita di essere onorato.

Carissimo signor mio,
Io so che il vostro signor Vojvoda
è un uomo di molto merito, e che
si merita di essere onorato. Io so
che il vostro signor Vojvoda è un
uomo di molto merito, e che si
merita di essere onorato.

Carissimo signor mio, ho ricevuto la vostra lettera del
14. di questo mese, e ho visto che si parla
di un certo signor Jurjo Kapitanić, il quale
si dice che ha fatto qualche cosa di male
contro il vostro signor Vojvoda. Io non
so niente di questo, e non ho mai
sentito parlare di questo signor
Kapitanić. Io so che il vostro signor
Vojvoda è un uomo di molto merito,
e che si merita di essere onorato.
Io so che il vostro signor Vojvoda
è un uomo di molto merito, e che
si merita di essere onorato. Io so
che il vostro signor Vojvoda è un
uomo di molto merito, e che si
merita di essere onorato.

Carissimo signor mio,
Io so che il vostro signor Vojvoda
è un uomo di molto merito, e che
si merita di essere onorato. Io so
che il vostro signor Vojvoda è un
uomo di molto merito, e che si
merita di essere onorato.

Carissimo signor mio, ho ricevuto la vostra lettera del
14. di questo mese, e ho visto che si parla
di un certo signor Jurjo Kapitanić, il quale
si dice che ha fatto qualche cosa di male
contro il vostro signor Vojvoda. Io non
so niente di questo, e non ho mai
sentito parlare di questo signor
Kapitanić. Io so che il vostro signor
Vojvoda è un uomo di molto merito,
e che si merita di essere onorato.
Io so che il vostro signor Vojvoda
è un uomo di molto merito, e che
si merita di essere onorato. Io so
che il vostro signor Vojvoda è un
uomo di molto merito, e che si
merita di essere onorato.

Carissimo signor mio, ho ricevuto la vostra lettera del
14. di questo mese, e ho visto che si parla
di un certo signor Jurjo Kapitanić, il quale
si dice che ha fatto qualche cosa di male
contro il vostro signor Vojvoda. Io non
so niente di questo, e non ho mai
sentito parlare di questo signor
Kapitanić. Io so che il vostro signor
Vojvoda è un uomo di molto merito,
e che si merita di essere onorato.
Io so che il vostro signor Vojvoda
è un uomo di molto merito, e che
si merita di essere onorato. Io so
che il vostro signor Vojvoda è un
uomo di molto merito, e che si
merita di essere onorato.

Dok. 6. Generalni providur Karlo Pisani naređuje velikom poljičkom knezu Petru Bariću da on naredi vojvodi Pavlu Čotiću i Pavlu Vicičeviću da pod zakletvom kažu tko je pokrao kneza Jurja Kapitanića te da lupeži budu kažnjeni, a ako to odbiju, Čotić i Vicičević, platit će kaznu u iznosu 200 dukata i upasti u "druge veće pene u ziuot u nasu uojlu od bandizanja konopa tamniče i galie".

682

Dok. 8. Prijevod s talijanskog na hrvatski izjave don Jure Bartunovića u kojoj izjavljuje da mu nije poznata nikakva providurova naredba, a kad je primi na znanje onda će je potpisati.

Avi: Scoppione Vendramin per la difesa
di: V. G. in Altrona et Altra
di: un'azione della quale Scoppione Vendramin a da parte per
avere adito in persona se potrà accion. se non che per la
sua vtilita et honoro Draceno Vendramin, zane et d'oro Altrona
e per nel rancore di questa. se dopo da l'altro vendramin et
et d'oro et per uelle ragione et d'oro et per l'altro vendramin et d'oro
in parte e una refu. e d'oro et per la sua et per la sua
fide et per la sua
et per la sua
et per la sua

di: un'azione della quale Scoppione Vendramin a da parte per
avere adito in persona se potrà accion. se non che per la
sua vtilita et honoro Draceno Vendramin, zane et d'oro Altrona
e per nel rancore di questa. se dopo da l'altro vendramin et
et d'oro et per uelle ragione et d'oro et per l'altro vendramin et d'oro
in parte e una refu. e d'oro et per la sua et per la sua
fide et per la sua
et per la sua
et per la sua

di: un'azione della quale Scoppione Vendramin a da parte per
avere adito in persona se potrà accion. se non che per la
sua vtilita et honoro Draceno Vendramin, zane et d'oro Altrona
e per nel rancore di questa. se dopo da l'altro vendramin et
et d'oro et per uelle ragione et d'oro et per l'altro vendramin et d'oro
in parte e una refu. e d'oro et per la sua et per la sua
fide et per la sua
et per la sua
et per la sua

Dok. 9. Providur Sebastijan Vendramin poziva Ivana Vidatovića i Matija Kolimbatovića zbog tužbe Ivana Kapitanića.

114

Dok. 11. Splitski nadbiskup Anton Kačić poziva nekog neimenovanog svećenika da se prihvati župnikovanja u župnoj zajednici Podstrani i neka dođe u Split na potvrđenje.

Handwritten document in Cyrillic script, likely a confession or legal record from the 17th or 18th century. The text is dense and written in a cursive hand. At the top, there is a date: "по шти 6. 28. 1760." (on the 6th of the month of 28, 1760). The document contains several lines of text, some of which are crossed out with a large 'X'. The text appears to be a confession or a legal statement, mentioning various details and possibly names. The bottom part of the document has a signature and a date: "у 11. месеци поимених години мисл. Крстоу Крстоу" (in the 11th month of the named years, thought of by Kreso Kreso).

Handwritten document in Cyrillic script, similar to the one above. It contains a list of names and dates, possibly a record of confessions or legal proceedings. The text is written in a cursive hand and includes several lines of text, some of which are crossed out with a large 'X'. The document appears to be a list of names and dates, possibly a record of confessions or legal proceedings. The text is written in a cursive hand and includes several lines of text, some of which are crossed out with a large 'X'. The document appears to be a list of names and dates, possibly a record of confessions or legal proceedings.

Dok. 12. Opći vikar Didak Manola piše neimenovanom u svezi pomoći oko ispovijedanja. U istom se dokumentu nalazi zabilježba o primitcima i dugovima za 1760. godinu.

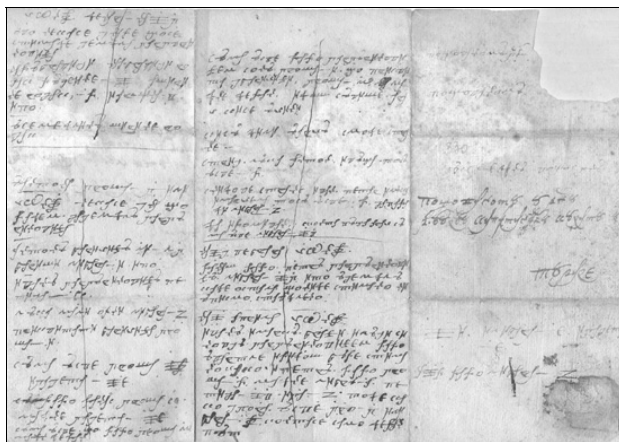
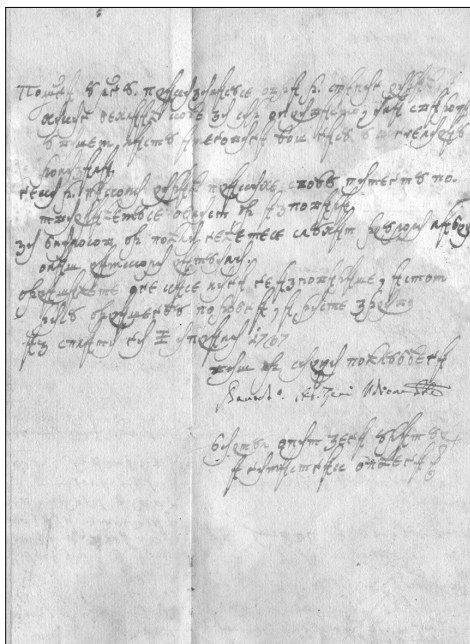
Da Voi Jacomo Boldo & la Sna di figlio di Venezia
Prad'ini in Dalmatia, et thronus a' uoi C. Sna
di Ruffo salute, e poi
Comissari della proceededi me di a figlio cad: execu-
tione alla incolata uelanti del Reo Bugador in
Ueneta e p'cia di due libren di az magio cad: di
non permetere al'grati Striano quitanouic' l'occa-
nunte boni ne boni di ragione della di o. Petera Mar-
niti resti in l'rimone nel l'ca di Montebasso di colcho
Sunt: ma Acciani a Petera di p'cia della di o. Petera
Sunt: uenime con per p'cia a saluare aueme uoi
nateuanti l'Execu: ma uolendo non si p'ceda
la della obediencia all' Comand: del Reo Bugoq' et
a quelli della Comand: uo comandamo expectandi:
di non permetere al' Gedi, et a del se quitanouic'
nel l'minima impetua ne boni sub: e nelle l'ere
p'cedi, e di ordinar: acatandi a olim, e Comand:
dela Beni sub: di non dover ricomescer al' boni
de l' Reo, come al' l'ero Comand: quitanouic' impetui
de ouce con la fore qualunque alio presentie, e di
primar: adu: che intendano intendant l' Reo: Gedi
e resti, non lasciando ad' effetto acatar al' l'ca
de futi, e p'cedi: item al' l'ca Barca, che quella della
l'ca di l'ca sub: Tanto diuente cequire, et in
l'ca di l'ca di l'ca: sarete adu: al' l'ca Comand: del
proprio al' l'ca Comand: della l'ca sub: e Dio
in quardi: In
Jacomo Boldo & la Sna di figlio

III

Reo Bugador incolata uelanti del Reo Bugador in Ueneta e p'cia di due libren di az magio cad: di non permetere al'grati Striano quitanouic' l'occa nunte boni ne boni di ragione della di o. Petera Mar niti resti in l'rimone nel l'ca di Montebasso di colcho Sunt: ma Acciani a Petera di p'cia della di o. Petera Sunt: uenime con per p'cia a saluare aueme uoi nateuanti l'Execu: ma uolendo non si p'ceda la della obediencia all' Comand: del Reo Bugoq' et a quelli della Comand: uo comandamo expectandi: di non permetere al' Gedi, et a del se quitanouic' nel l'minima impetua ne boni sub: e nelle l'ere p'cedi, e di ordinar: acatandi a olim, e Comand: dela Beni sub: di non dover ricomescer al' boni de l' Reo, come al' l'ero Comand: quitanouic' impetui de ouce con la fore qualunque alio presentie, e di primar: adu: che intendano intendant l' Reo: Gedi e resti, non lasciando ad' effetto acatar al' l'ca de futi, e p'cedi: item al' l'ca Barca, che quella della l'ca di l'ca sub: Tanto diuente cequire, et in l'ca di l'ca di l'ca: sarete adu: al' l'ca Comand: del proprio al' l'ca Comand: della l'ca sub: e Dio in quardi: In Jacomo Boldo & la Sna di figlio

Handwritten text at the bottom of the document, possibly a signature or administrative notation.

Dok. 17. Generalni providur Jakov Boldu (1744.–1747.) naređuje velikom knezu poljičkom da zapriječi udovici i nasljednicima vojvode Jerka Cvitanovića zaposjedanje dobra pokojne Jele Martinis jer na to imaju pravo samo braća Kambelovići.

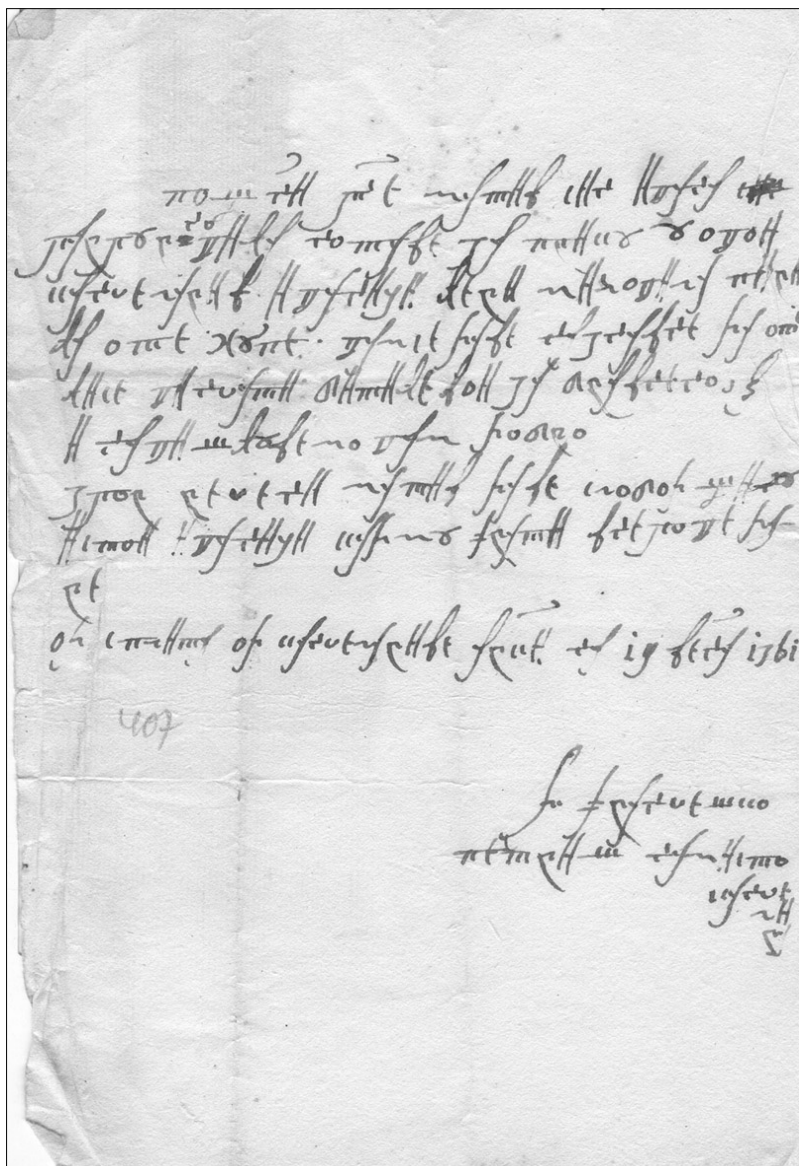
Dok. 20. Generalni vikar (“namistnik općeni”) i auditor (crkveni sudac) Bartul Zeni auditor daje upute župniku Tugara, don Juri Kapitaniću, u svezi vršenja službenih crkvenih poslova. Popis dugova i računa.

Handwritten text in a cursive script, likely a legal document or report. The text is written in a dark ink on aged, slightly textured paper. The script is dense and somewhat difficult to decipher due to its cursive nature. The text appears to be a formal declaration or report, possibly related to the caption's mention of a public hearing. The text is arranged in approximately 15 lines, with some lines starting with capital letters. At the bottom of the page, there is a signature enclosed in a large, decorative bracket, followed by the name "Matij Bogetić Auditor Opulienis". Below the signature, the number "413" is written in a simple, bold font.

Matij Bogetić Auditor Opulienis

413

Dok. 21. Matij Bogetić, auditor u Nadbiskupskoj kuriji, obavješćuje neimenovanog da je Mandalina Kapetanić razvrgnula zaruke sa zaručnikom pa neka vrati poklone.

Dok. 22. Don Franjo Petriš umjesto nadbiskupskog kancelara javlja nekom župniku da je Matij, sin Ivana Grgurinovića, dojavio zapreku vjenčanja Ivanice, kćeri Mihovila Pirića.

ΠΟΛΙΤΟΝΟΜΟΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ. ΟΥΚ ΕΣΤΙΝ ΜΗΔΕ ΤΕΡ ΜΑΝΔΟΝ
 ΕΙΤΕΝ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗΝ ΤΗΣ ΑΓΡΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ
 ΜΗΔΕ ΤΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΟΥΔΕ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
 ΥΕ ΟΥ ΤΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ, ΟΥΔ ΕΙΤΕΝ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗΝ
 ΝΕΚΡΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ
 ΕΙ ΜΗΔΕ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΑΣ ΟΥΔ ΤΗΣ
 ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΟΥΔ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΟΤΕΧΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
 ΤΗΣ ΖΥΓΟΤΕΧΝΙΑΣ, ΟΥΔ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΟΤΕΧΝΙΑΣ ΤΗΣ
 ΧΑΛΚΟΤΕΧΝΙΑΣ, ΟΥΔ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΟΤΕΧΝΙΑΣ, ΟΥΔ ΤΗΣ
 ΑΛΤΕΡΟΤΕΧΝΙΑΣ.
 45 ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΟΥ ΜΗΔΕ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ. ΑΠΟ ΤΗΣ ΝΑΚΛΙΣ. 1766

405
 Τοιούτοις οίτοι
 Ι. Καραγιάννης

ΑΝΤΙΣΤΗΝΤΕΣ ΟΥΤΕ ΔΟΠΟ
 ΕΣΤΙΝ, ΚΑΙ ΟΥΚ ΕΣΤΙΝ
 ΤΩΝ ΜΗΔΕ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
 ΟΥΔ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
 ΟΥΔ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
 ΟΥΔ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Dok. 24. Obavijest Nadbiskupske kurije župniku sela Naklice da su Mande, kći Mihovila, i Matija Grgurinović razvrgli zaruke te se potonji može vjenčati, ako nema neke druge zapreke, s Mandom Mekinić iz sela i župe Gate.

116

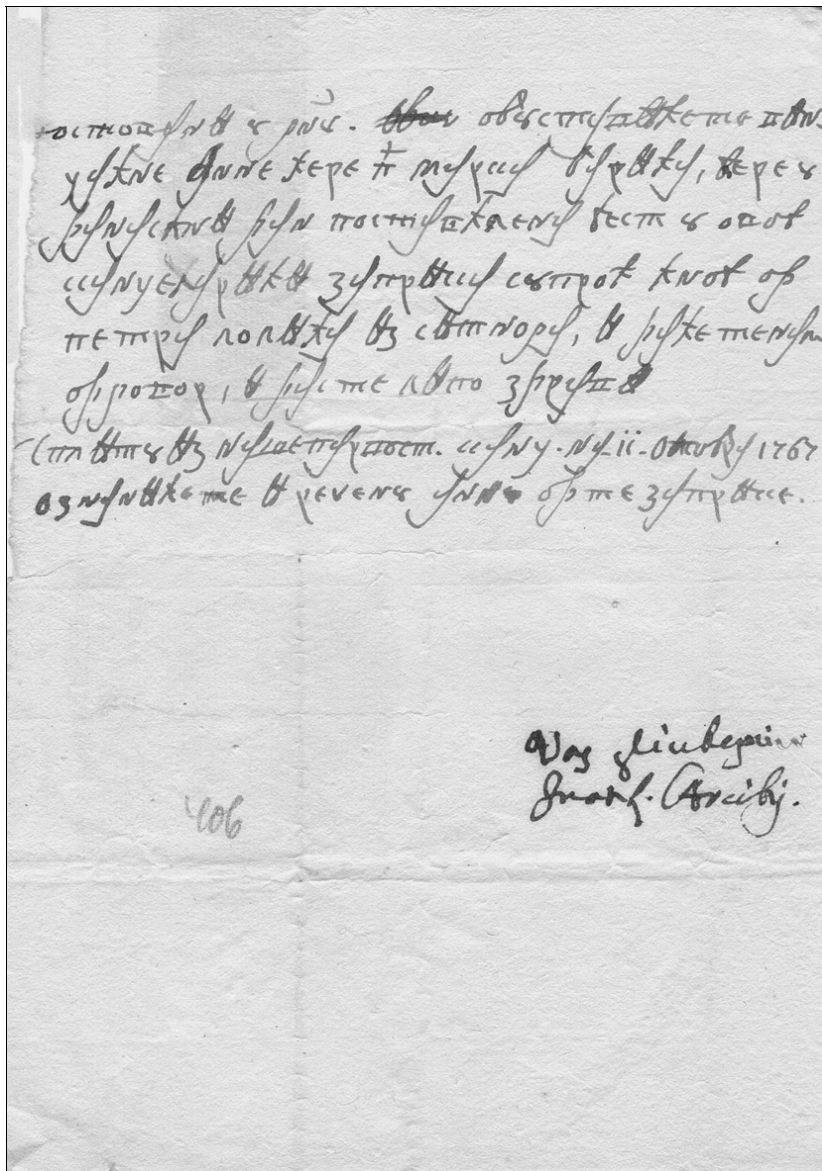
ПОСЛАНОУ ПОНЕЖЕ. Службенимъ образомъ
 извѣстивъ зъ неимѣнъ вѣнчанъ чинъ то неимѣнъ
 къ, вѣнчанъ къ въ конезъ мѣсяцъ вѣнчанъ
 оубъ въ мѣсяцъ конезъ; илъ зъ мѣсяцъ вѣнчанъ
 вѣнчанъ неимѣнъ вѣнчанъ, вѣнчанъ вѣнчанъ
 конезъ зъ мѣсяцъ, зъ мѣсяцъ вѣнчанъ
 мѣсяцъ конезъ конезъ по неимѣнъ вѣнчанъ,
 дѣло вѣнчанъ вѣнчанъ вѣнчанъ вѣнчанъ
 мѣ, вѣнчанъ вѣнчанъ зъ мѣсяцъ.

Писано въ мѣсяцъ вѣнчанъ. мѣсяцъ 10. септембръ 1767

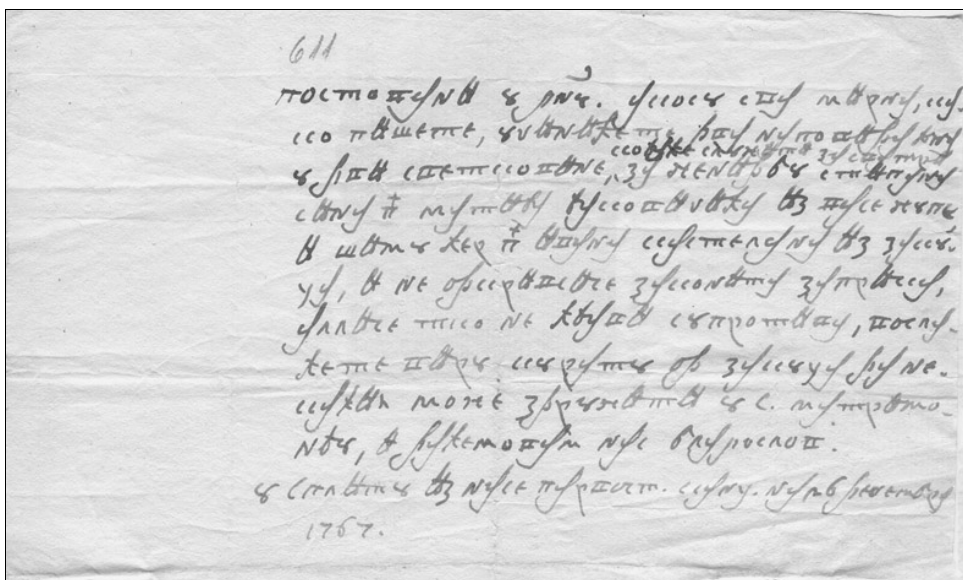
Пожелавши и дозволити
 Александру Антонъ Гоманичъ Томаша
 Андричъ; Ивану Гоманичъ

Яко не вѣнчанъ
 вѣнчанъ

Dok. 25. Dispenza za dvije napovijedi Jakovu Buliću i Ani Barić za vjenčanje dan poslije jednog napovijedanja.

Dok. 26. Nadbiskupska kancelarija javlja nekom župniku da je Petar Lolić javio zapreku vjenčanja Ane, kćeri pok. Marka Barića.

Dok. 27. Odobrenje splitske prvostolne kancelarije za vjenčanje Stipana Jakovičića sa Šimom Kastelan nakon dviju napovijedi, koje vrijede za tri, ako se ne dojadi kakva zapreka.

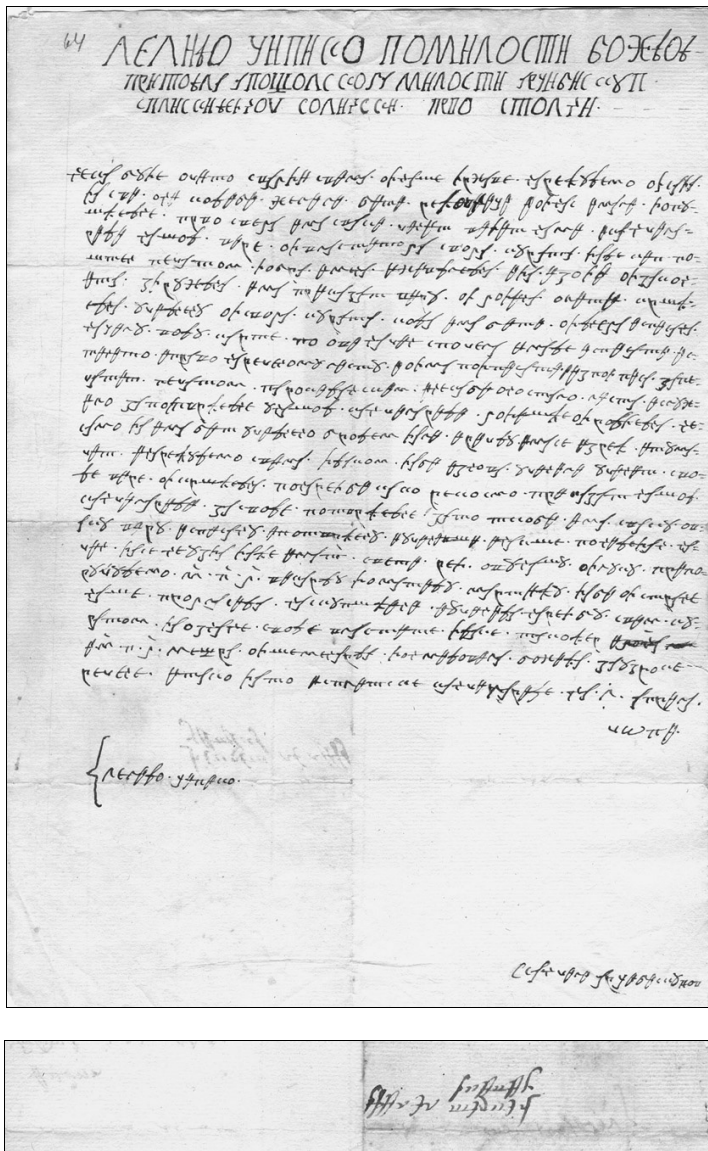
Fragment of a handwritten document in Latin script, showing dense cursive text with some ink bleed-through from the reverse side.

Fragment of a handwritten document in Latin script, showing dense cursive text with some ink bleed-through from the reverse side.

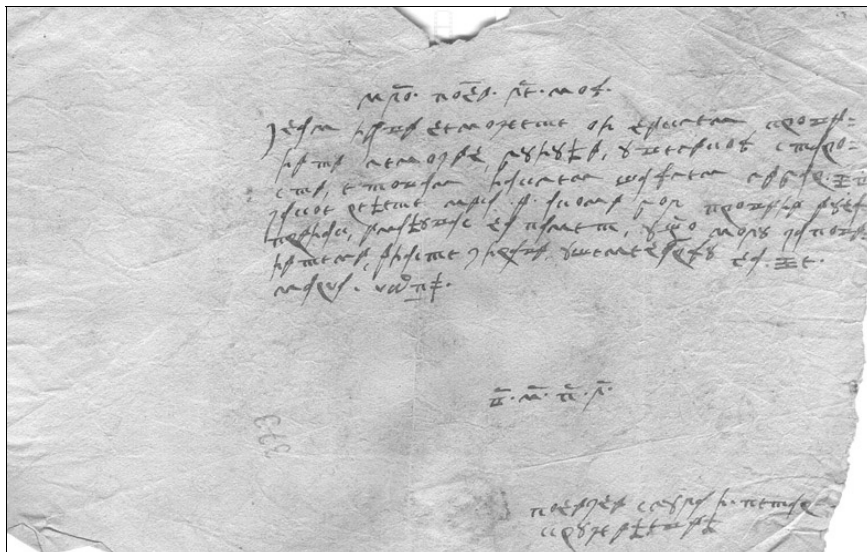
Fragment of a handwritten document in Latin script, showing dense cursive text with some ink bleed-through from the reverse side.

Fragment of a handwritten document in Latin script, showing dense cursive text with some ink bleed-through from the reverse side.

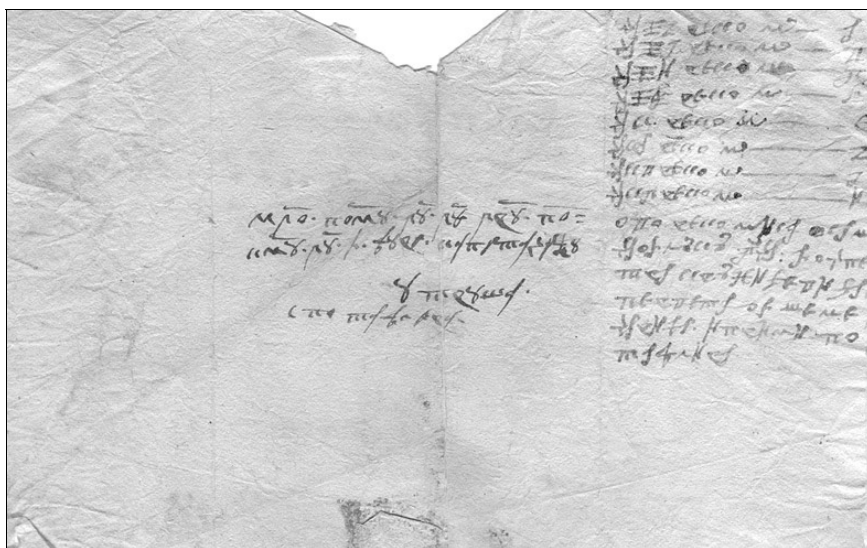
Dok. 30. Na istom papiru dva dokumenta vezana uz selo Truše: prvi je popis dugova
bratovštine Blažene Gospe, a drugi zabilježba o ženidbenoj zapreci Petra Pavličevića.

Dok. 32. Splitski nadbiskup Lelijo Cipiko izdaje dekret po kojemu svi kandidati koji žele postati redovnici moraju donijeti njemu i njegovoj kancelariji uredno uvjerenje o krštenju, da bi i od njega mogli imati dozvolu za ređenje.

Handwritten text in a cursive script on aged, slightly stained paper. The text is arranged in several lines, with some words appearing to be in a different script or dialect. The paper shows signs of wear, including a small tear at the top center and some discoloration.

Handwritten text on aged paper, showing a list or account on the right side. The list consists of several lines, each starting with a similar word or phrase, followed by a number or quantity. The text is written in a cursive script, and the paper shows signs of wear and discoloration.

Dok. 33. Pismo don Petra Kružičevića, prefekta sjemeništa u Priku, don Juri Kapitaniću u kojem mu javlja da mu šalje 12 libri za 8 misa i da će mu i dalje pomagati u njegovoj starosti, a don Jure bilježi da je izrekao te mise po nakani don Petra.

Rukopisni oblici slova* u raznim krajevima Dalmacije

Tabela I

Moderni znak	Glavljena vrijednost XV st.	Split Paljica u XV st.	Paljica od XVI do XIX st.	Split od XVI do XIX st.	Splitska nadbiskupija XVIII vijek	Makarska biskupija XVIII vijek	Muslimanski dokumenti za turskog vladara u Dalmaciji XVI do XVII vijek
q	a	q	q q q q	q q q q	q q q q	q q q q q q	q q q q q q q q
r	b	r	r r r r r r	r r r r r r	r r r r	r r r r r r r r	r r r r r r r r
II	v	II	II II II II	II II II	II II II	II II II II II	II II
l	g, d	l	l l l l l l	l l l l l l	l l l l	l l l l l l l l	l l l l l l l l
h, k	d	h, k	h, k h, k h, k	h, k h, k h, k	h, k h, k	h, k h, k h, k h, k	h, k h, k h, k h, k
t	e	t	t t t t	t t t t	t t t	t t t t	t t t t
z	z	z	z z z z z z	z z z z z z	z z z z	z z z z z z z z	z z z z z z z z
H	u, y	H	H H H H H H	H H H H	H H H H	H H H H H H H H	H H H H H H H H
ll	h	ll	ll ll ll ll	ll ll ll	ll ll ll	ll ll ll ll ll ll	ll ll ll ll ll ll
l	l	l	l l l l	l l l l	l l l	l l l l l l l l	l l l l l l l l
m	m	m	m m m m	m m m m	m m m m	m m m m m m m m	m m m m m m m m
n	n	n	n n n n	n n n n	n n n n	n n n n n n n n	n n n n n n n n
o	o	o	o o o o	o o o o	o o o	o o o o o o o o	o o o o o o o o
π	π	π	π π π π	π π π π	π π π	π π π π π π π π	π π π π π π π π
p	p	p	p p p p p p	p p p p p p	p p p p	p p p p p p p p	p p p p p p p p
c	s	c	c c c c	c c c c	c c c	c c c c	c c c c c c c c
III	t	III	III III III	III III III	III III	III III III III	III III III III
8	u	8	8 8 8 8	8 8 8 8	8 8 8	8 8 8 8 8 8	8 8 8 8 8 8
II, f	f	f	f f f f	f f f f	f f f f	f f f f f f f f	f f f f f f f f
x	h	x	x x x x	x x x x	x x x	x x x x x x x x	x x x x x x x x
w	o, w	w	w w w w	w w w w	w w w	w w w w w w w w	w w w w w w w w
y	y	y	y y y y	y y y y	y y y	y y y y y y y y	y y y y y y y y
v	v	v	v v v v	v v v v	v v v	v v v v v v v v	v v v v v v v v
u	u	u	u u u u	u u u u	u u u	u u u u u u u u	u u u u u u u u
6	6	6	6 6 6 6	6 6 6 6	6 6 6	6 6 6 6 6 6 6 6	6 6 6 6 6 6 6 6
h	h	h	h h h h h h	h h h h h h	h h h h	h h h h h h h h	h h h h h h h h
h	h	h	h h h h	h h h h	h h h	h h h h h h h h	h h h h h h h h
h	h	h	h h h h	h h h h	h h h	h h h h h h h h	h h h h h h h h
h	h	h	h h h h	h h h h	h h h	h h h h h h h h	h h h h h h h h

* U ovoj tabeli unesena su samo ona slova, koja se nalaze u rukopisima u Dalmaciji | koja imaju glavnenu vrijednost, dođim slova, koja imaju samo brojanu vrijednost unesena su u tabeli brojeva.

Rukopisni oblici slova u raznim krajevima Dalmacije
(Benedikta ZELIĆ-BUČAN, *Bosančica u srednjoj Dalmaciji*, Split, 1961., tab. I).

Brojevi										Tabela II	
Brojna vrijednost	U glagolici	U crkvenoj ćirilici	U bosančici		Brojna vrijednost	U glagolici	U crkvenoj ćirilici	U bosančici			
			štampanoj	u rukopisima iz Dalmacije				štampanoj	u rukopisima iz Dalmacije		
1	ⱥ	ⱦ	ⱦ	ⱦ	60	ⱦ	ⱦ	ⱦ	ⱦ		
2.	ⱦ	ⱦ	ⱦ	ⱦ							
3	ⱦ	ⱦ	ⱦ	ⱦ	70	ⱦ	ⱦ	ⱦ	ⱦ		
4	ⱦ	ⱦ	ⱦ	ⱦ	80	ⱦ	ⱦ	ⱦ	ⱦ		
5	ⱦ	ⱦ	ⱦ	ⱦ	90	ⱦ	ⱦ	ⱦ	ⱦ		
6	3	5	2	Z 2 2 S	100	ⱦ	ⱦ	ⱦ	ⱦ		
7	ⱦ	3	3	3 3 3	200	ⱦ	ⱦ	ⱦ	ⱦ		
8	ⱦ	ⱦ	ⱦ	ⱦ	300	ⱦ	ⱦ	ⱦ	ⱦ		
9	ⱦ	ⱦ	ⱦ	ⱦ	400	ⱦ	ⱦ	ⱦ	ⱦ		
					500	ⱦ	ⱦ	ⱦ	ⱦ		
10	ⱦ	ⱦ	ⱦ	ⱦ	600	ⱦ	ⱦ	ⱦ	ⱦ		
12		ⱦ	ⱦ	ⱦ	700	ⱦ	ⱦ	ⱦ	ⱦ		
20	ⱦ	ⱦ	ⱦ	ⱦ	800	ⱦ	ⱦ	ⱦ	ⱦ		
30	ⱦ	ⱦ	ⱦ	ⱦ	900	ⱦ	ⱦ	ⱦ	ⱦ		
40	ⱦ	ⱦ	ⱦ	ⱦ	1000	ⱦ	ⱦ	ⱦ	ⱦ		
50	ⱦ	ⱦ	ⱦ	ⱦ				ⱦ			

Inačice brojeva u bosanici
 (B. ZELIĆ-BUČAN, *Bosančica u srednjoj Dalmaciji*, tab. II).

Rukopisna azbuka glagoljice

Tabela III

Glas	Rukopisni oblici (po Berčiću)	Brojna vrijednost	Glas	Rukopisni oblici (po Berčiću)	Brojna vrijednost
a		1	p		90
b		2	u		100
v		3	o		200
g		4	t		300
d		5	u		400
e		6	f		500
š		7	h		600
-		8			700
z		9			800
i		10	z		900
i		20	č		1000
		30	š		
h		40			
l		50			
m		60			
n		70			
r		80			

Rukopisna azbuka glagoljice
 (B. ZELIĆ-BUČAN, *Bosančica u srednjoj Dalmaciji*, tab. III).

Milko BRKOVIĆ: SPLIT-POLJICA DOCUMENTS
FROM THE XVIIth AND THE XVIIIth CENTURY

Summary

We have labeled these documents the «Split-Poljica» documents because they were issued in Split but they were connected to the Poljica Republic. We are dealing here with thirty-six documents and papers from the XVIIth and the XVIIIth century which are original and unknown to the diplomatic-historical public. In most cases these are letters, sale contracts and the decisions and rescripts of the church in Split under whose jurisdiction was the Poljica Republic or the settlement of Poljica which at the time was under Venetian rule, that is under its general provveditore for Dalmatia and Albania with its seat in Zadar. The originals of these documents are presently in the possession of the author and they are only a part of the preserved “Poljica treasure”. In addition to these, a certain part of the Poljica documents have been published by various authors but the greater part has remained unpublished and is to be found in various archives in Croatia and abroad, in parish offices and, the largest part, amongst the private possessions of individuals from Poljica. Generally speaking, the majority of the Poljica documents were written in Croatian, in the Croatian Cyrillic script, that is Bosnian Cyrillic script or the “Glagolitic script” as this writing is known in Poljica. Later a part of these were translated into Italian while some of them were originally written in Italian and afterwards translated into Croatian. In this case, the Split-Poljica documents were in the majority of cases written in Italian and then translated into Croatian. For some of them this is explicitly stated while for others this can be established owing to the order of the texts since one first has the Italian and then the Croatian text. This depended on the chancellor of the Split Archbishopric under whose jurisdiction, as mentioned earlier, was Poljica where it is obvious that Italian was the preferred language. We analyze these documents from the diplomatic-historical standpoint, that is from the general chronological-historical perspective. We transcribe the Bosnian Cyrillic script into the Latin script, we describe their external features and we present the historical content of the document’s text. In the transcription of the text we write certain words with the initial capital letter such as is the case with the beginning of the document, names, surnames, toponyms, certain important concepts and similar items; in certain instances we break up words so that the text becomes as assessable to the contemporary reader as possible, while all the rest is left as it appears in the original. In regard to punctuation we leave everything as in the original, except that in certain places we insert full stops, especially in those places where the original has some sign which according to the structure of the sentence would correspond to today’s full stop. The present article belongs to a series of papers dealing with unpublished Poljica documents. Because of this, alongside the restriction of space, this time we leave out the interior features or the analyses of the diplomatic formulas of these documents because they are analogous to the analyzed formulas in previous articles dealing with Poljica documents.

Key words: Poljica Republic, Split, Bosanica script, diplomatics, XVIIth–XVIIIth C.